

Josef Starkl

Váš zahradník

*Návod
na pěstování*

*To nejlepší
pro Vaše
rostliny!*

Děkuji za Váš nákup!

Jako zahradníkovi mi velmi leží na srdci, abyste měl milý zákazníkú po dlouhou dobu ze svých rostlin radost. Proto jsem sestavil tento rozsáhlý návod na pěstování. Měl by Vám poskytnout cenné rady jak ke správné výsadbě, tak i k další nutné péči o rostliny.

I rostliny jsou živé, proto potřebují stejně jako lidé nebo zvířata ošetřování a péči. Rostliny Vám mají přinášet radost a odměňovat Vás za Vaši starostlivost.

Vědomě jsem se dotkl v tomto návodu jen toho nejdůležitějšího, neboť je jisté, že nemůže nahradit osobní radu či konzultaci. Zcela naopak by měl u Vás vzbudit přesvědčení, že nejlepším rádcem je zkušený zahradník.

Přesto Vám má tento návod pomoci v jednodušších zahradnických otázkách a být oporou pro Vaši práci na zahradě.

V tomto smyslu Vám ještě jednou přeji mnoho radosti z Vašich rostlin!

Váš Josef Starkl

OBSAH

- RŮŽE 6-8
- OKRASNÉ KEŘE, HORTENZIE 8-11
- AZALKY, RODODENDRONY 11-13
- STROMY, ŽIVÉ PLOTY 13-15
- JEHLIČNATÉ DŘEVINY 15-16
- PŮDOPOKRYVNÉ ROSTLINY 17
- PNOUCÍ A POPÍNAVÉ ROSTLINY 18
- TRVALKY, OKRASNÉ TRAVINY 18-19
- OVOCE 19-24
- SLOUPOVITÉ OVOCE 24
- OVOCE NA BALKONY 24-25
- DROBNÉ OVOCE, BOBULOVINY 25-30
- ROSTLINY PRO ZDRAVÍ 30-35
- BYLINKY 36
- CIBULOVINY 36-38
- BALKONOVÉ KVĚTINY 38-39
- ROSTLINY DO NÁDOB 39-40
- ZIMOVZDORNÉ ROSTLINY
PRO BALKONY A TERASY 40-41
- HNOJENÍ 41-43
- PÉČE O PŮDU, ZPRACOVÁNÍ PŮDY 43-44
- OCHRANA ROSTLIN 44-47

*První kontakt s Vašimi
novými rostlinami!*

● Máme-li možnost, ihned sázíme. Když to není uskutečnitelné, ihned po obdržení rostliny vybalíme.

● Prostokořenným rostlinám po vybalení v každém případě silně navlhčíme kořeny, nebo ještě lépe: postavíme rostlinu na nějakou dobu do vody, aby se opět mohly plně nasáknout.

I rostliny v květináči by se měly před vysazením na nějaký čas postavit do vody, aby jejich zemní bal řádně nasákl.

Suchý zemní bal totiž přijímá po vysazení vlhkost jen velmi těžce. Vzniká tak nebezpečí, že rostlina navzdory silnému zalití či dostatečným vodním srážkám uschne.

● Jestliže nemůžeme sázet v průběhu 3 až 4 dní, musíme všechny dřeviny a také růže, které nebyly dodány v květináčích, udržovat vlhké.

Nejlepší způsob je rostliny přikrýt vlhkým jutovým pytle, mulčovací textilíi nebo fleecem, které udržují vlhkost. Rostliny v květináči můžeme na několik dní postavit na stinné místo a zalévat je.

● Pozor! Kořeny rostlin nesmí nikdy zaschnout!

● Nezapomínejme, že vyschnutí, průvan, vysoké teploty a dlouhá doba skladování jsou největšími nepřáteli dobrého růstu. Čím rychleji se dostane rostlina do půdy, tím lépe.

● U trvalek se často stává, že v období klidu jsou veškeré nadzemní části rostlin odumřelé. Může se také stát, že rostliny dodané na podzim, mají suché listy. Tyto

rostliny jsou ale živé! Zasadíme je podle návodu a na jaře nám všechny znovu vyraší.

● Balkonové květiny a letničky jako pelargonie, surfinie atd. mohou mít při obdržení zásilky pomačkané, zažloutlé nebo suché listy.

To ovšem neznamená, že jsou uhynulé. Námi dodávané kvalitní rostliny se brzy zotaví a vytvoří nové listy.

Tyto balkonové květiny nejsou odolné vůči zimě a měly by být až do poloviny května ponechány doma nebo je můžeme při mírném jarním počasí dát přes den ven, aby se otužily, a jen na noc přenést dovnitř.

Také doma musí být balkonové květiny a letničky zalévány.

● Květinové cibule po obdržení ihned vybalíme a uložíme na suchém, vzdušném, mrazuprostém, ale ne slunném místě. K cibulím by měl proudit vzduch, aby mohly dýchat, neboť i cibule a hlízy jsou živé, jen se nacházejí v klidovém stádiu.

● Rostliny v nádobách, tzv. kontejnerované rostliny, se mohou sázet v kteroukoliv roční dobu.

Při sázení samozřejmě nádobu odstraníme. Toto je často možné provést jen tak, že nádobu rozstříháme nůžkami na jednotlivé části.

Budete-li se řídit těmito prvními důležitými body, už tím vytvoříte dobrý základ pro dlouhý a solidní život svých rostlin.

Růže

Růže jsou rostliny slunných a teplých stanovišť. Ke svému zdravému růstu potřebují hlubokou, kyprou a humózní půdu.

Doba sázení

březen až květen a říjen až zámraz
rostliny v nádobách po celý rok

Vzdálenost rostlin

velkokvěté růže	cca 35 x 35 cm
záhonové růže (polyantky)	ca 35 x 35 cm
trpasličí růže	cca 25 x 25 cm
pnoucí růže	cca 80 - 100 cm
stromkové růže	cca 100 cm
půdopokryvné růže	cca 45 x 45 cm

Výsadba

Odstraníme plastový kontejner nebo kořeny zbavíme fólie. Kořeny prostokořenných růží musíme čerstvě zastříhnout.

Výhony všech růží musí být sestříhány na cca 10 cm. Jamka pro rostlinu musí být tak hluboká a široká, aby se kolem kořenů mohla ještě doplnit kyprá zemina. Kořeny zahrneme zeminou, pevně přitlačíme a dobře zalijeme. Místo očkování musí být přibližně 5 cm pod zemí.

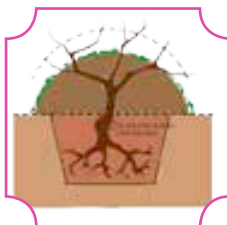
Po výsadbě keře dobře přihneme, aby byly chráněny před vyschnutím a mrazem.

Kvetoucí růže, které zakoupíte v létě, můžete vysadit bez zastříhování.

Nikdy nesázíme růže po růžích, neboť půda je po nich vyčerpaná. Teprve po 6 - 8 letech se mohou opět na stejné stanoviště vysadit nové růže.

Chceme-li nahradit staré keře růží novými, musíme bezpodmínečně vyměnit zeminu až

do hloubky 50 cm. Není přitom důležité, zda tam dříve byly růže jeden rok či více let.

Ať se jedná o podzimní nebo jarní sázení, v každém případě se musí růže řádně přihnout. Odhrnou se teprve až po úspěšném vyrašení na jaře - nejdříve 4 týdny po výsadbě.

Stromkové růže potřebují kůl, který se zatluče před sázením do země.

Hnojení

Vyplatí se shromážďovat vlastní zkušenosti podle půdy, klimatu a průběhu počasí. V zimě se osvědčilo pokrytí půdy zetlelou chlěvskou mrvou, která se na jaře mělce zahrábne. Letní pokrýv půdy kompostem, mulčovací kůrou nebo rašelinou zabezpečí stále stejnou půdní vlhkost.

K vlastnímu hnojení na jaře po mrazech použijeme speciální hnojivo na organické nebo minerální bázi.

Dnes už existuje mnoho dobrých speciálních hnojiv pro růže (také na minerální bázi) obsahujících veškeré živiny, kterými není hnojení dle návodu výrobce žádný problém.

Po 1. srpnu již nepřihnojujeme!

Zavlažování

Hluboko sahající kořeny růží zabezpečují dosta-

tečné zásobování vodou i při letních teplotách. Bude-li nutná dodatečná závlaha, nezapomíname na to, že jednorázové důkladné zalážení (30 litrů / m²) je užitečné více než denní kropení. Zalévání hadicí pod listy, je důkladnější a předcházíme tak napadení poupat a květů chorobami.

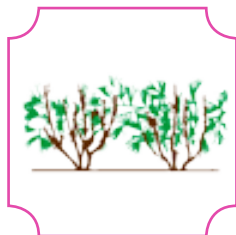
Nikdy nezaléváme růže za velkého horka, nýbrž ráno nebo večer.

Růže vždy zaléváme odspodu, aby se voda co nejméně dostala na listy.

Zimní ochrana

Dobré zakončení výhonů, tedy jejich správné vyzrání, je nejlepší ochranou proti mrazu. Příliš časně založená zimní ochrana působí zcela opačně, výhony se dostatečně neotuzí a přijdou do zimy oslabeny.

Nejlepší metodou je růže před zimou cca 15 cm vysoko přihnout zeminou. Je možné ještě výhony přikrýt chvojím nebo netkanou textilí.

Při mimořádně silných mrazech a prudkém slunečním záření – v nevhodných polohách vždy – chrání před škodami suchem a mrazem do keřů růží volně vložené jedlové nebo borovicové chvojí.

Plané výhony

Může se stát, že pod místem očkování vyrazí plané výhony. Rozpoznají se obvykle podle světlejších listů.

Musí se bezpodmínečně odstranit! Nejlépe odtržením, ale mohou se také v místě, kde vyrazily, odstříhnout.

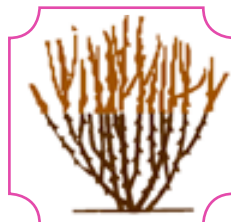
Ochrana rostlin

Růže nejlépe rostou na slunných stanovištích. Půda má být hluboká a propustná. Špatné stanoviště je nejčastější příčinou zvýšené náchylnosti rostlin k nemocem.

Další informace naleznete v kapitole Ochrana rostlin.

VELKOKVĚTĚ RŮŽE

Řez

Zimní řez:

Před vlastním začátkem zimy se všechny výhony zakrátí – podle síly vzrůstu dané odrůdy – na stejnou výšku asi 30 až 50 cm.

Jarní řez:

Na konci zimy následuje hlubší řez. Při něm se beze zbytku odstraní všechny slabší a starší výhony. Ponechá se 3-5 dobrých výhonů, které se zakrátí podle síly vzrůstu dané odrůdy na 10 – 15 cm.

Letní řez:

V létě se odstříhnou jen odkvetlé květy. Podpoří se tím růst nových výhonů a květů.

ZÁHONOVÉ RŮŽE

(floribundy, polyantky)

Řez

jako u velkokvětých růží

SADOVÉ RŮŽE

Řez

Stačí prosvětlení keřů odstraněním nejstarších výhonů.

Na jaře, krátce před novým vyrašením, se mohou odstranit starší silnější výhony a to až u země.

PNOUČÍ RŮŽE

Řez

jako u sadových růží

Květy popínavých růží, se vyvíjejí na mladých výhonech.

Starší výhony – se silným rozvětvením – odstranit, zbývající mladé jednoleté výhony lehce zkrátit.

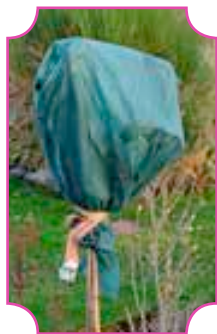
Zimní ochrana pnoucích růží

Obecně nepotřebují pnoucí růže žádnou zimní ochranu. Výjimky: velmi tuhé zimy nebo mrazem obzvláště ohrožená stanoviště - např. před bílou jižní stěnou. Dostatečnou ochranu poskytne jedlové chvoji, zavěšené na silnějších výhonech nebo konstrukci.

STROMKOVÉ RŮŽE

Zimní ochrana

Ohýbání kmínku a přikrytí korunky zeminou bylo, je a zůstává - tam, kde je dostatek místa- nejjistější metodou. Podstatně jednodušší je ovšem jen ochrana korunky, která se ukázala rovněž jako dostačující.

Korunka se po svázání obalí jedlovým chvojem, rákosem, slámou nebo netkanou textilií. Zatímco chvoji stačí svázat dohromady jen nahoře, musí se ostatní materiály upevnit nahoře i dole. Plastová fólie je zcela nevhodnou zimní ochranou, neboť se pod ní vzduch ohřívá stejně jako ve skleníku.

PŮDOPOKRYVNÉ RŮŽE

Tyto růže byly vyšlechtěny ke svému specifickému účelu. Jsou keřovité a široce rostoucí. Jejich olistění je velmi zdravé a odolné. Půda by se měla předem překopat a zkypřit. Na půdu před překopáním nasypeme 5 cm kompostu, který do ní zapracujeme. Rostliny vy-

meme z kontejneru a sázíme v odstupu 45 x 45 cm. Pak je silně zalijeme. Výhodné je po výsadbě půdu pokrýt 5 cm vrstvou mulčovací kůry.

Řez

Půdopokryvné růže se mohou v zimě zkrátit jednotně asi na 20 cm. Půdopokryvné růže, které jsou vypěstovány z řízků, nemívají plané výhony.

Zimní ochrana

Tyto růže nepotřebují žádnou zimní ochranu. V polohách, které jsou velmi ohroženy mrazem, se může přes výhony položit chvoji.

Ochrana rostlin

Více naleznete v kapitole Ochrana rostlin.

Okrasné keře

V našich zeměpisných šířkách nepotřebují okrasné keře - zvláště skupina opadavých - téměř žádnou péči. Zvláštní opatření proto slouží jen ke zlepšení půdy nebo mikroklimatu zahrady.

Doba výsadby

březen až květen a říjen až zámraz rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

Je různá, dle druhu, odrůdy a účelu použití.

Výsadba

Okrasné keře se zemním balem nebo v kontejneru se nezakrucují. U všech dřevin bez zemních balů se při výsadbě kořeny o něco zkrátí, rostliny pak vytvoří rychleji nové kořeny. Rovněž výhony by se měly zkrátit asi o 1/3 své délky.

Jáma pro rostlinu musí být dostatečně velká a při sázení dbáme na to, aby zemina při zahrnování lopatou byla dobře rozdělena okolo kořenů. Toho dosáhneme tak, že rostliny při zasypávání zeminou podržíme o něco hlouběji a pak je před přišlápnutím povytáhneme.

Tím se zemina dobře rozdělí mezi kořeny. Sází se tak hluboko, aby nejsvrchnější kořeny přišly asi na dva prsty pod zem. Po zasypání jámy se musí zemina okolo stromu nebo keře pevně přišlápnout.

A sice čím lehčí půda, tím pevněji, aby se kořeny dobře spojily se zemí a půdní voda k nim mohla vzlínat. Nakonec navršíme okolo jamky ze zeminy prstenec (vytvóříme tak tzv. záhlvkovou mísu), aby se mohla voda ze zalévání a deště zadržovat v okruhu kořenů.

Při jarním sázení nebo je-li půda poměrně suchá, je nezbytné důkladně prolítí půdy ještě před výsadbou.

Většina opadavých dřevin, pokud nejsou dodávány se zemními nebo rašelinnými baly, se musí při sázení seříznout. Rostlina ztratila část svého kořenového systému a dokud není zase pevně zakořeněna, nemůže dostatečně zásobovat svou nadzemní část vodou a živinami.

Seříznutím se znovu vytvoří rovnováha a vyrašení je podstatně mohutnější než bez řezu. Stálezelené okrasné keře, např. Bobkovišeň lékařská se při sázení nezastřihují.

Hnojení

Stálezelené dřeviny je třeba 1x ročně na jaře přihnojit organickým hnojivem.

Nepřekračujeme doporučené množství hnojiva! Přehnojením nezvýšíme okrasnou hodnotu dřeviny, nýbrž nepříznivě ovlivníme odolnost rostliny vůči mrazu a suchu.

Řez

Pro přirozený a odrůdu typický růst rostlin není nutný žádný řez. Řez je účelný „sleduje-li určitý cíl“, jako např. přizpůsobení silnějšího vzrůstu malému prostoru, podporu určitých vlastností, jako květ, plody, hustota olistění

nebo tvorba určitých forem růstu (plotů, sloupů).

Každý řez vede k cíli jenom tehdy, zohlední-li se zákony růstu rostliny. Ty nejsou u všech rostlinných druhů stejné, dají se však rozdělit podle doby květu a formy růstu.

Zásadně je nutno rozlišovat mezi prosvětlovacím řezem a seříznutím starých výhonů. Zmlazovací řez se provádí prosvětlením starých výhonů asi od 4. až 5. roku na stanovišti.

Stálezelené listnaté dřeviny podléhají při řezu stejným pravidlům jako opadavé okrasné keře.

Prosvětlovací řez zmlazuje keř, specifický tvar růstu odrůdy zůstává zachován nutí rostlinu k tvorbě nových výhonů, zejména při zemi (příznivý účinek pro tvorbu květů). Při prosvětlovacím řezu se odstraňují starší výhonky zahradnickými či obouručnými nůžkami nebo ruční pilkou.

Termín se řídí podle doby květu.

Na jaře kvetoucí, jako zlatice (*Forsythia*), kdoulovec (*Chaenomeles*), jasmín nahokvětý (*Jasminum*), plamének horní (*Clematis montana*), meruzalka krvavá (*Ribes sanguineum*), vrba jíva (*Salix caprea*), šeřík (*Syringa*), tavolník (*Spiraea*), janovec (*Cytisus*), kalina (*Viburnum burkwoodii*), zákula (*Kerria*) a tamaryšek (*Tamarix*), se stříhají hned po odkvětu.

Dřeviny kvetoucí od května nebo ostatní listnáče, se prosvětlí až po opadání listů, od pozdního podzimu do konce zimy za bezmrazých dnů. K těmto patří: vzpřímeně rostoucí druhy skalníků (*Cotoneaster*), kolkvície (*Kolkwitzia*), pustoryl (*Philadelphus*), trojpek (*Deutzia*), zanice (*Weigela*), kalina obecná (*Viburnum opulus*), hortenzie stromečkovitá (*Hydrangea arborescens*), zimolez (*Lonicera*), hlohyně (*Pyracantha*) a svída bílá (*Cornus alba*) se svými odrůdami.

Stejnoměrné a úplné seřiznutí všech výhonů nutí rostlinu k hustějšímu kompaktnímu růstu. Podporí se tím vzhled a ochrana proti zimě a především se vyholení dřeviny. Může se provést bez výjimky téměř u všech dřevin se vzpřímeným

tvarem růstu. Takto mohou být zmlazeny, popř. do tvaru zastříženy také stálezelené dřívěny (Berberis), skalníky (Cotoneaster), mahónie (Mahonia), bobkovišeň lékařská (Prunus laurocerasus), hlohyně (Pyracantha) a kalina vráscitolistá (Viburnum rhytidophyllum).

Okrasné keře kvetoucí jen na jednoletých výhonech, zvláště ty s bohatou dřevní dřeninou – jejichž nejznámější zástupce je komule (Buddleia davidii) – tvoří své květy bez výjimky jen na špičkách mladých, letošních výhonů. Řez zde sleduje

vytvoření co možná největšího počtu mladých výhonů. Toho se dosáhne radikálním seřiznutím celého keře na jaře před vyrašením.

K těmto dále patří: ořechokřídlec (Caryopteris), latnatec (Ceanothus), hortenzie latnatá (Hydrangea paniculata), mochna (Potentilla), tavolník nízký (Spiraea bumalda), tavolník japonský (Spiraea japonica) a ibišek syrský (Hibiscus syriacus).

Některé dřeviny se stříhají jen málo. K nim náleží: vilín (Hamamelis), šácholan (Magnolia), lískovničec (Corylopsis), ruj (Cotinus), muchovník (Amelanchier), štědřenec (Laburnum). Cílený tvarový řez ale také snesou.

Radikálním zmlazovacím řezem mohou být donuceny přestálé silně vzrostlé nebo vyholené dřeviny k novému vyrašení, zejména při zemi. Takový řez se dá po řadě let znovu opakovat. Příznivé období je přímo po opadání listů, ale i v zimě.

Zavlažování

Jsou-li okrasné keře dobře zakořeněny, není nutná v oblastech s normálními srážkami další závlaha. V případě písčitých nebo štěrkovitých půd a dlouhého období sucha zavlažujeme každých 14 dní. Po podzimu chudém na srážky zalijeme za bezmrazého počasí všechny stálezelené dřeviny v období asi okolo 1. prosince, popř. opakovaně ve dvou po sobě následujících dnech. Aby voda neodtekla, předem uděláme kolem rostlin závlahové mísy.

Zimní ochrana

Stálezelené listnáče přečkají zimu za normálního průběhu počasí bez škod. Nebezpečí hrozí v extrémně dlouhém, obzvláště chladném nebo bezmračném mrazivém období, jakož i při krátkém, značném teplotním výkyvu (nejnižší noční a nejvyšší denní hodnoty) – ale především, když současně působí více faktorů.

Jestliže jsou části stálezelených listnáčů vystaveny delší čas přes vrstvu sněhu teplým slunečním paprskům, může to vést ke spálení a opadu listů a také k odumírání celých partií větví. Proti následkům takového abnormálního počasí pomohou opatření jako zakrytí chvojím nebo netkanou textilí. Avšak veškerá pomoc selže, jestliže není v půdě k dispozici dostatečná vlhkost. Ta je pro stálezelené dřeviny obzvláště důležitá, neboť také v zimě - ba i za mrazu - vypařují vodu.

Ochrana rostlin

Silnější výskyt škůdců nebo nemocí na okrasných keřích je velmi zřídka a signalizuje chyby v hnojení nebo oslabení rostliny pro ni nevhodným stanovištěm.

Více naleznete v kapitole Ochrana rostlin.

Hortenzie jsou s oblibou pěstovány pro své velké květy po celé léto. Daří se jim znamenitě také ve velkých nádobách. Objem takové nádoby by měl být asi 10 litrů.

Rostliny v nich přesazujeme každé 3 až 4 roky. Přezimujeme na chráněném místě a zeminu v nádobě nenecháme vyschnout.

Doba výsadba

Rostliny v kontejnerech celoročně až do zámrazu.

Vzdálenost rostlin

cca. 1 - 3 ks/m²

Výsadba

Hortenzie milují nakyslou, hlubokou, humózní a propustnou půdu. Při sázení proto dáme do sázečích jamky trochu vhodné zeminy.

Hnojení

K hnojení používáme hnojivo speciálně určené pro hortenzie, které na jaře lehce zapracujeme do půdy.

Řez

Hortenzie s plochým a kulovitým květenstvím (např. hortenzie velkolistá - *Hydrangea macrophylla*), by se zpravidla neměly stříhat. Je-li přesto řez nezbytný, pokvetou v příštím roce jen málo.

Hortenzie latnatá (*H. paniculata*) a hortenzie stroměčkovitá (*H. arborescens*) se každoročně zpětně sežezávají, protože kvetou na jednoletém dřevě a tím se stávají ještě košatější a hezčí.

Zavlažování

Hortenzie v dlouhých obdobích horka zavlažujeme odspodu.

Zimní ochrana

Hortenzie jsou zimovzorné. Přesto by se měl kořenový krček na zimu přikrýt listím nebo rašelinou k ochraně před holomrazy. Hortenzie v nádobách přezimujeme na chráněném místě.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Pro rododendrony používaný výraz „vřesovištní rostlina“ může vést s ohledem na stanoviště, popř. péči, k chybným závěrům, že si představujeme pod rašeliništěm (slatinou) zpravidla jen bažinaté území se stálou vlhkostí. Pojem „vřesovištní rostlina“ je užíván u rododendronů jen kvůli vysoké potřebě humusu, která může být ideálním způsobem uspokojena rašelinou (hlavní součást slatin).

Optimální hodnota pH substrátu je 4,5 – 5, ale také při hodnotách 5 - 5,8 se rostlinám ještě uspokojivě daří. Nad tyto hodnoty by ale pH nemělo stoupat. Tam, kde je příliš tvrdá voda s vysokým obsahem vápníku, by se k zalévání měla používat jen dešťová voda.

Rhododendrony potřebují ke svému zdravému růstu neměnnou půdu a - zvláště velkokvěté hybridy - určitou vzdušnou vlhkost. Pokud tato na suchém teplém stanovišti - např. před jižní stěnou nebo v blízkosti vydlážděných ploch - na delší dobu silně poklesne, mohou pak vznikat škody.

Na těchto stanovištích je výhodou polostín. V oblastech bohatých na srážky a dostatečnou vzdušnou vlhkost, nebo při vhodném zavlažování, rostou rododendrony i na slunném stanovišti bezvadně, tvorba květů je zde dokonce lepší! Rhododendron *hirsutum* (rod-

dendron chlupatý) vyžaduje stejné zacházení jako ostatní rododendrony.

Také v dostatečně velkých nádobách rostou a kvetou rododendrony a azalky výborně po několik let, dokud příliš nevyrostou. Musí se jen dostatečně zalévat, hnojit a chránit před mrazem.

Doba výsadby

březen až květen a říjen až zámraz
rostliny v nádobách celoročně

Vzdálenost rostlin

podle velikosti rostlin	1 - 3 ks/m ²
zakrslé rododendrony	5 - 7 ks/m ²
azalky	3 - 5 ks/m ²

Výsadba

Rododendrony a azalky se dodávají se zemním balem. Před výsadbou namočíme zemní bal asi na 10 minut do vody a necháme jej plně nasáknout. Po vysázení dobře zalijeme, k tomu je ideální dešťová voda.

Přesazování nebo založení záhonu

V horších, ale především v silně vápenatých půdách, nemají už rododendrony po létech vhodné půdní poměry. Pak navzdory intenzivní péči chřadnou, jejich listy žloutnou a stěží kvetou.

Přesazení může tyto nedostatky odstranit. Rostlinu dokola obryjeme, vyjmeme a postavíme do stínu. Vykopeme novou velkou jámu cca 50 cm hlubokou, na dno dáme cca 10 cm mulčovací kůry. K zasazení použijeme speciální substrát pro rododendrony. V oblastech s extrémně vysokým obsahem vápníku v půdě by se měl záhon připravit nejlépe jen ze zeminy pro rododendrony.

Zároveň můžeme při přesazování upravit příliš malé odstupy rostlin.

Příliš malá sázeční jamka zabraňuje rostlině ve výdatném rozvoji.

Rododendrony a azalky rostou nejlépe v polostínu pod stromy a keři.

Rododendrony a azalky nemají široce rozvětvený kořenový systém. Proto přikloňujeme a zavlažujeme jen v těsné blízkosti rostliny.

Hnojení

Každoroční hnojení zvyšuje obsah půdního humusu a zabezpečuje vyrovnaný přísun živin. Pro tyto rostliny jsou k dispozici speciální vícesložková hnojiva, která obsahují veškeré potřebné látky.

Jemným tlakem z boku se dají odkvetlá květenství lehce odstranit.

Řez

Rododendrony se mohou bez obav zastříhnout a tvarovat. Odstříhnutí se provádí ihned po odkvětu, ale jen když je to nezbytně nutné. Velkou výhodou je, že se bohatě rozvětví. Vylámeme-li odkvetlá květenství, podpoříme tvorbu nových květních pupenů v dalším roce.

Zavlažování

Tam, kde je voda příliš tvrdá s vysokým obsahem vápníku, měla by se používat k zavlažování jen dešťová voda.

Zimní ochrana

Rododendrony a azalky by se měly jako všechny stálezelené dřeviny před zimou dostatečně zásobit vodou. Pro citlivé odrůdy nepředstavuje nebezpečí chlad, ale zimní slunce.

Ochrany proti škodám z déletrvajících mrazů, při svítícím slunci, se dosáhne přikrytím smrkovým, jedlovým nebo borovicovým chvojnám.

Chvojnám může být u nižších odrůd položeno přímo nahoru na rostlinu nebo u vyšších odrůd postaveno, popř. zabodnuto do země před rostlinu ze sluneční strany.

V polohách bohatých na sníh by se měly rostliny trochu svázat, příp. by se mělo na postavenou laťovou konstrukci položit chvojnám.

Ochrana rostlin

Více naleznete v kapitole Ochrana rostlin.

Stromy jsou většinou zcela nenáročné a proto bývají velmi žádané, ať už jako dárci stínu či aby vnesly do zahrady výškovou členitost.

Strom nebo keř, umístěný v dostatečně velké nádobě přímo u domu a vydlážděných ploch, může splnit tentýž požadovaný účel. Zde samozřejmě jen za předpokladu pravidelného přihnojování a dostatečné závlahy.

Doba výsadby

březen až květen a polovina září až zámraz, rostliny v nádobách po celý rok

Vzdálenost rostlin

stromy s malou korunou	3 - 5 m
stromy s velkou korunou	5 - 10 m

Výsadba

Každý strom potřebuje pro své kořeny vedle minimální hloubky asi 1 m i možnost růstu do šířky přesahující obvod koruny. Neplatí to ovšem pro všechny bez výjimky.

Stromy se nejčastěji dodávají se zemním balem. Sázeč jáma by měla být nejméně o 20 cm širší než je bal a tak hluboká, aby se bal mohl následně pokrýt zeminou.

Bal postavíme do jámy a zasypeme z 1/3 kyprou půdou smíchanou s dobrou zahradní zeminou. Nyní důkladně zalijeme.

Doplníme zbylou zeminu a dobře ji okolo ušlapeme. Ze zeminy vytvoříme zálivkovou mísu, aby při zalévání voda nemohla odtékat.

Stromy se musí po výsadbě zajistit proti větru.

Hnojení

V prvním roce po výsadbě přihnojíme na jaře

plným hnojivem. V dalších letech jen podle potřeby.

Řez

V principu může být seříznut každý strom, který se příliš rozrostl. Rovněž tak je možné prosvětlit husté koruny.

Okrasné třešně (*Prunus*), okrasné jabloně (*Malus*), katalpa (*Catalpa*) a obzvláště stromy s okrasnými plody by se měly maximálně jen prosvětlovat.

Větší řezné rány se musí u okrasných stromů ošetřit štěpařským voskem.

Stejneměrné seříznutí všech částí koruny u stromů s obvyklým tvarem růstu jako javor, kaštan nebo lípa. Stromy nebo vysoké keře s převislými nebo pyramidálními růstovými tvary se ošetřují odpovídajícím stejným způsobem. Podle přání může být seříznutí silnější nebo slabší.

Malé rány se rychleji zacelí novou kůrou. Rána je menší, když řez vede kolmo k větví a na horní straně začíná přímo u kmene. Krátké nařiznutí pilkou odspodu zabrání vytržení kůry. Okamžitým pečlivým uzavřením rány štěpařským voskem nebo balzámem se předejde hnilobám.

Zavlažování

Dodatečnou závlahu potřebují stromy nejčastěji jen v prvním roce po výsadbě.

Zimní ochrana

V našich zeměpisných šířkách nepotřebují stromy až na několik málo výjimek (např. *Cedrus deodora*) žádnou zimní ochranu.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Patří k nejdůležitějším zahradním prvkům. Chrání před zvědavými pohledy, větrem a prachem z ulice. V jejich závětrí se vytváří pro rostliny příznivé mikroklima, které velmi přispívá ke kvetení a plodnosti. Kromě toho živé ploty vytvářejí nové prostory a tím i nové možnosti pro uspořádání zahrady.

Doba výsadby

březen až květen, září až zámraz
rostliny v kontejnerech také v létě

Vzdálenost rostlin

Jako základní pravidlo platí 2 - 3 rostliny na jeden běžný metr, popř. u dvouřadých živých plotů 4 - 6 rostlin. Při výsadbě větších rostlin, od 1 m výšky, je úměrně velikosti, rostlin méně.

Výsadba

Vyhlobíme sázecí příkop 50 cm široký a 30 - 40 cm hluboký a jeho dno nakypříme. Vyhlobenou zeminu smícháme s rašelinou nebo kompostovou zeminou. Po výsadbě povrch zakryjeme 5 cm vrstvou mulčovací kůry a rostlinu silně zalijeme.

Hnojení

Rostliny v živých plotech na jaře přihnojíme plným hnojivem.

Řez

Živé ploty se nejčastěji stíhají dvakrát ročně. Jeden stříh se provádí v zimě, druhý v časném létě. Tím mohou mladé výhony do zimy vyzrát. Keře, které kvetou v létě (mochny, tavolníky apod.), by se měly stříhat jen v zimě.

Živé ploty stíháme vždy lehce pyramidálně, tj. nahoře úžeji než dole. Rostliny pak zůstanou až dolů zelené

Pro živé ploty z druhů s pyramidální formou růstu (např. zerav) se doporučuje lehce kónický tvar. Sloupovitě rostoucí druhy (např. cypřišky, sloupové zera-
vy nebo tisy) se mohou stříhat téměř svisle.

Zavlažování

Živé ploty potřebují hodně vláhy. Měly by se sázet buď do malých prohlubní, nebo je potřeba vytvořit závlahové okraje, aby se dešť i voda při zalévání mohla dobře zachytit.

Při stříhání živého plotu přihlédneme k jeho potřebě vlhkosti – nestříháme jej nikdy zcela svisle, ale vždy lehce pyramidálně směrem nahoru. Tímto způsobem sestřižené živé ploty shromažďují dešťovou vodu v oblasti kořenů.

Zimní ochrana

Živé ploty nepotřebují v zimě žádnou ochranu. Měli bychom se ale vyvarovat používání posypové soli na komunikacích bezprostředně sousedících s živým plotem. Jediná rostlina, která snese trochu posypové soli je habr.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Jehličnany patří k zahradním rostlinám s nejlehčí péčí. Předpokladem pro jejich zdárný růst je dobrá humózní půda bez trvalého zamokření.

Doba výsadby

březen až květen a
od poloviny září až do zámrazu
rostliny v nádobách celoročně

Vzdálenost rostlin

podle druhu a odrůdy

Výsadba

Jehličnany bývají nejčastěji zasílány v kontejnerech nebo se zemním balem. Kontejnery musí být při vysazování do volné půdy odstraněny.

Pro rychlejší zakořenění rostlin je potřeba předem dobře nakypřená půda a sázecí jamky o velikosti minimálně dvojnásobku průměru kořenového balu. Ten nesmí být nikdy do sázecí jamky násilně vtěsnán.

Rostlinu s balem postavíme do jamky a tu zcela zaplníme zeminou. Nyní ji několikrát opakovaně prolijeme vodou (zbahníme) a to jak při jarní, tak i podzimní výsadbě. Pak sázecí jamku zahrneme a zeminu okolo dobře přišlápneme. Kořenový bal by měl být tak hluboko, aby byl nahoře zakryt několika centimetry zeminy.

Pak ze zeminy okolo sázecí jamky vytvoříme zálivkovou mísu, aby se voda při zalévání a při dešti mohla zadržovat v oblasti kořenů.

Větší rostliny, které svou nadzemní plochou tvoří oporu větru, se musí dobře ukotvit, aby se předešlo, jejich neustálému pohybu sem

a tam, který zabraňuje a znesnadňuje jejich zakořenění.

V suchých oblastech před příchodem zimy, všechny jehličnany dobře prolijeme vodou. Pokrytím sázecích ploch mulčovací kůrou zabráníme vysoušení.

Jehličnany se dodávají se zeminými baly, které jsou obaleny jutou a případně drátěným opletením. Je bezpodmínečně nutné toto opletení u kmene uvolnit a u juty nastříhnout uzly, aby se předešlo pozdějšímu zarůstání.

Hnojení

Jehličnany mají nepatrnou, málo kolísající, ale stálou potřebu živin. Pro dobrý vývoj rostlin je nejlepší zárukou dobrá humózní půda.

Dlouhodobě se dobře osvědčila hnojiva s podílem pomalu rozpustných živin a speciální organická hnojiva pro jehličnany.

Přidáním vlhké rašeliny, kompostu apod. se půda vylepší a vytvoří se příznivé předpoklady pro dobrý růst.

Velmi dobře se osvědčilo smíchání vyhloubené zeminy s navlhčeným zahradním substrátem.

Jehličnany pak vytvoří velmi rychle vlásečnicové kořeny a tím se velmi rychle adaptují na novém stanovišti.

Řez

V principu se nechají řezat všechny jehličnany. U některých je možný pouze lehký tvarovací řez, u jiných silnější seříznutí až na staré dřevo.

Lehce se seřezávají: jedle, cedry, cypřišky (s výjimkou druhů vhodných pro živé ploty), smrky (zvláště zakrslé), borovice, jedlovce a jalovce.

Je-li řez veden pod mladým výhonem, zůstanou místa řezu zakryta.

Silnější řez snesou: tisy, metasekvoje, modřín, tisovce a zeravy (túje). Tyto druhy mají schopnost znovu vyrašit i ze staršího dřeva, ale jen při jednom všestranném seříznutí.

Zpětný řez mladých výhonů u borovic: vyštípnutím mladých, měkkých, svíčky podobných výhonů na polovinu či více, rostou všechny zakrslé borovice hustěji a zůstávají déle malé. Termín: konec května.

Zavlažování

Dlouhé sucho je nepřítelem všech stálezelených jehličnanů. Jemně rozvětvené vlásečnicové kořeny mnohých druhů jehličnanů (např. jedlí, cypřišků, tisů a jedlovců) nevyvíjejí silný růst do hloubky ani šířky, a proto jsou odkázány na vlhkost v bezprostřední blízkosti rostliny. Proto se musí při dlouhodobém suchu zalévat.

Jehličnany v truhlících na balkonech nebo terasách se musí zalévat i během zimy ve dnech s mírnějším počasím.

Zimní ochrana

Větve poléhavé rostoucích druhů (čínské jalovce, nižší druhy tisů) se mohou pod tíhou vlhké sněhové pokrývky zlomit.

U sloupovitě rostoucích druhů (některé jalovce a tisy) může ze stejných příčin dojít k rozvrácení větví.

Ochrana: opatrné oklepávání sněhu z větví pomocí hole, pro větší šetrnost ovinuté látkou (tedy ne setřásání).

Prevence: lehké svázání větví sloupovitých jalovců a tisů dohromady drátem potaženým bužírkou nebo šňůrou.

Jehličnanům s normálním tvarem růstu (např. smrk a borovice) sníh neškodí.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Na zdravé zahradě není vůbec vidět půda. Kam dopadají světelné paprsky, tam se rozpadá humus. V přírodě přejímají funkci půdního pokryvu rostliny z lidského pohledu nazývané „plevel“.

Kdo plevel nemiluje, měl by pěstovat půdopokryvné rostliny. Ne však každý rostlinný druh s plazivým růstem se hodí k podsadbě dřevin a bohužel nacházíme častěji špatné než dobré příklady.

Volba správných rostlinných společenstev vyžaduje znalost životních nároků jednotlivých druhů. Tyto informace poskytne jen opravdu zkušený zahradník.

Předpokladem je ale půda zbavená kořenů plevelů. Funkční podsadby jsou korunou péče o půdu: zabraňují vysoušení půdy, odtékání vody při silnějších srážkách, zabahnění půdy, kypří jí svými kořeny, dodávají jí humus, zabezpečují vyrovnanou půdní vlhkost a teplotu a tím vytvářejí půdním organismům lepší životní podmínky. Zmenšují škody vzniklé mrazem a suchem.

Mnohé z nich zachytávají opadané listy, které tak po zahradě nepoletuje a ani opticky neruší. Tedy podsadby snižují náklady na péči a zvyšují pomyslnou i reálnou hodnotu zahrady. Volbou vhodných společenstev keřů a jejich podsadeb se automaticky vyřeší mnoho problémů spojených s péčí o zahradu.

Doba výsadby

březen až květen a říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

podle druhu 5 až 9 rostlin na m²

Výsadba

Plochu pro výsadbu před osázením dobře přeryjeme, nakypříme a zbavíme plevelů. U silně zaplevelených ploch je třeba plevel zcela odstranit. Nyní půdu přeryjeme nebo nakypříme.

Půdopokryvné rostliny se nejčastěji dodávají v kontejnerech. Ty položíme na plochu ve správném sponu tak, aby byly rostliny rovnoměrně rozděleny po celé ploše.

Nyní rostliny vyjmeme z kontejnerů a vsadíme je tak hluboko, jako je kontejner, a půdu okolo nich pevně přišlápneme. Pak rostliny silně zalijeme.

Trvá asi 2 roky, než plocha zaroste a půda není viditelná. Abychom v této době zabránili růstu plevelů, pokryjeme půdu asi 5 - 10 cm vrstvou mulčovací kůry. Mimo to mulčovací kůra zadržuje vlhkost.

Hnojení

Na jaře použijeme plné minerální vícesložkové hnojivo, které rozházíme po ploše, a je-li to možné, lehce zapracujeme do půdy.

Řez

Půdopokryvné rostliny nevyžadují řez, jelikož jsou to typy rostlin, které rostou do šířky a nikoliv do výšky. Pokud je přece jen řez nutný, proveďte jej v době vegetačního klidu.

Zavlažování

Jestliže půdopokryvné rostliny jednou zakoření, není potřeba v oblastech s normálními srážkami dodatečná závlaha.

V případě písčitých nebo štěrkovitých půd a v období dlouhodobého sucha, zavlažujeme každých 14 dní.

Zimní ochrana

V zásadě nepotřebují půdopokryvné rostliny žádnou zimní ochranu. Případné zakrytí chvojím nemůže ale nikdy škodit. Půdopokryvné růže viz. stejnojmenná podkapitola v oddílu „Růže“.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Tyto rostliny jsou většinou rychle rostoucí a slouží k ozelenění zdí a pergol.

Doba výsadby

březen až květen a říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

1 až 2 metry

Výsadba

Protože se tyto rostliny nejčastěji vysazují těsně u domovních zdí, musíme vykopat velké a široké sázecí jamky a popř. ještě odstranit stavební suť, která se zde vyskytuje. Tyto jamky naplníme směsí živné zahradní půdy a zahradního substrátu.

Pnoucí a popínavé rostliny se nejčastěji dodávají v kontejnerech, které musíme před výsadbou odstranit. Kořeny ani nadzemní části rostlin nezakracujeme.

Zejména při jarní výsadbě musíme rostliny hodně zalévat, neboť půda u zdí může často velmi silně vyschnout. Rostliny, které se samy neuchycují, potřebují ke svému správnému růstu mříž. Na ni je volně upevníme smyčkou.

K těm, které ji pro svůj růst nepotřebují, patří např. přísavník a na hrubých fasádách také břečťan.

Popínavým a pnoucím rostlinám se daří znamenitě také ve velkých nádobách s pravidelnou zálivkou a dostatečným přihnojováním.

Hnojení

Přihnojujeme od druhého roku na stanoviš-
18

ti vhodným hnojivem v období od března do začátku srpna.

Řez

Tyto rostliny zpravidla neřežeme. Jen v případě přílišného rozrůstání, můžeme zkrátit. Odumřelé nebo suché větve mohou být v zimě odstraněny. U okrasného chmele na podzim celá jeho nadzemní část odumře, ale na jaře rostlina z kořenů opět vyraší.

Zavlažování

V prvních letech po výsadbě, zaléváme v sušším období během celého roku, zejména u domovních zdí, kde jsou rostliny často ve srážkovém stínu.

Zimní ochrana

Zakrytí chvojím nikdy nezaškodí. U klematisů je nutno chránit kořeny kompostem nebo listím.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Trvalky a traviny se pěstují bez problémů, daří se jim téměř v každé půdě, jsou odolné vůči zimě a nadchnou především svojí rozmanitostí.

Doba výsadby

březen až květen a září až zámraz
rostliny v kontejnerech po celý rok

Vzdálenost rostlin

pomalou rostoucí	20 - 25 cm (18 - 20 ks/m ²)
středně vysoké	25 - 35 cm (10 - 15 ks/m ²)
vysoké	40 - 50 cm (6 - 10 ks/m ²)

Výsadba

Celou plochu určenou k výsadbě přeryjeme a pečlivě přitom odstraníme kořeny plevelů. Pak na plochu nanese asi 5 cm vrstvu vlhké rašeliny a mělce ji zapracujeme. Trvalky nikdy neponecháváme před výsadbou ležet na slunci nebo na větru!

Kořeny zkrátíme na polovinu. Kontejnerované rostliny nebo rostliny s rašelinným balem postavíme před výsadbou do vody, dokud se plně nenasáknou.

Správně rozdělené je položíme na plochu určenou k osázení a zasadíme je pomocí sázecí lopatky. Trvalky nikdy nesázíme příliš hluboko! I spodní olistění vyžaduje světlo a nepatří do půdy. Prkenná podložka nám ulehčí stání na připravené sázecí ploše. Po výsadbě rostliny kropící konví dobře zalijeme a celou plochu pokryjeme asi 2 cm vrstvou mulčovací kůry.

Hnojení

Časně jzara do záhonu trvalek lehce zapracujeme plné hnojivo. Dávky jsou uvedené na jeho obalu.

Řez

Během léta průběžně odstraňujeme odkvetlá květenství a v pozdním podzimu trvalky odstříháme 3 - 5 cm nad zemí s výjimkou těch, jejichž olistění je v zimě zelené nebo jejichž plody mají i v zimě pěkný vzhled. Okrasné traviny nestříháme. Vyšší druhy ovšem na podzim svážeme a sestříháme je teprve na jaře.

Zavlažování

Zavlažováním v období sucha podpoříme růst i kvetení.

Zimní ochrana

Záhon trvalek je vhodné na zimu lehce přikrýt chvojím. Jinak není zimní ochrana potřeba. Vyšší druhy okrasných travin na podzim svážeme a sestříháme je teprve na jaře.

Ochrana rostlin

Kvetoucí a polštářové trvalky netrpí specifickými chorobami. Při napadení mšicemi ošetříme rostliny odpovídajícím přípravkem. Případné další dotazy Vám rádi zodpovíme.

To nejlepší pro Vaše rostliny! Zvláště na jaře potřebují Vaše rostliny vyvážené složení hnojiv. S našimi kvalitními hnojivy budou Vaše rostliny svěží, porostou bujně a budou odolnější. Dodržujte prosím dávkování, které je uvedeno na obalu.

*Josef
Starkl*

Váš zahradník

Ovoce

Úspěšné pěstování ovoce je otázkou správného stanoviště a klimatu. Ovocné dřeviny vyžadují kypré, provzdušněné půdy, které se rychle prohřívají.

Studené, ztvrdlé a trvale zamokřené půdy jsou pro ovocnářství nevhodné. Trávník pod ovocnými stromy vede zvláště na těžkých hlinitých půdách k jejich ztvrdnutí a proto je nutné, aby byla půda na hloubku rýče velmi humózní.

Ovocné stromy v trávníku potřebují otevřené okolí paty stromu, které na zimu pokryjeme chlévským hnojem nebo mulčovací kůrou.

Ovocné stromy se dělí na:

1. jádroviny	jabloně, hrušně, kdouloně
2. peckoviny	třešně, višně, meruňky, nektarinky, broskvoně, renklódy a švestky
3. skořápkaté ovoce	orechy, mandloně

Doba výsadby

březen až květen a říjen až zámraz rostliny v kontejnerech po celý rok

Vzdálenost rostlin

ořešák vlašský	10 - 15 m
vysoko-, polo- a čtvrtkmeny	6 - 8 m
zákrsky	4 - 5 m
vřetenové zákrsky	2 - 3 m
vřetena (svíslé kordóny)	1 - 1,5 m
kordóny, palmety, ovocné stěny	3 - 5 m

Výsadba

Pro ovocné stromy vyhloubíme jámy o průměru asi 60 cm a hloubce minimálně 40 cm. Dno jámy dobře nakypříme. Kůl ke stromu zatlučeme ještě před dosypáním zeminy doprostřed jámy. Dosahovat by měl u vysoko-, polo- a čtvrtkmenů těsně pod nasazení koruny. Nižší a keřové tvary se mohou pěstovat bez kůlu. Pro kordóny a ovocné stěny musíme dopředu zřídit konstrukce.

U prostokořenných stromů musí být kořeny čerstvě zastřiženy a řezná plocha musí být bílá. Poškozené kořeny se musí odstranit.

Při řezu koruny ponecháme 3 - 5 dobře rozmístěných korunových výhonů a ty zakrátíme u jádrovin o 1/3 a u peckovin o 2/3 jejich původní délky asi ve stejné výši na vnější očko. Střední výhon ponecháme o něco delší. Všechny ostatní korunové výhony odstraníme až u kmene.

Poslední dobou je oblíbené pěstovat ovocné stromy na tzv. "kotlovitou korunu". Tzn. že je odstraněn středový, terminální výhon. V tomto případě, při velké násadě plodů, doporučujeme podporu proti zlomení větví.

Stromy se sázejí tak hluboko, aby místo očkování bylo těsně nad povrchem země. Kořeny zahrneme zeminou, pevně ji přišlápneme a rostlinu silně zalijeme. Zakrytím místa výsadby mulčovací kůrou zabráníme vysušování a příznivě tak ovlivníme růst.

Světelné poměry: Ovoce potřebuje slunce, které se stará o aroma a obsah vitamínů, správnou vyzrálou, dobré vybarvení plodů a posiluje odolnost vůči chorobám. Existuje stále více ovocných druhů, které jsou rezis-

tentní vůči chorobám. Další případné dotazy rádi zodpovíme.

U větvenových zákrsků jde kůl až do koruny. Pomocí kokosového provazu nebo speciálních umělohmotných pásků ho pak osmičkovým úvazkem připevníme na dvou místech ke stromu. Každý rok přezkoušíme pevnost úvazků a popř. je uvolníme.

Hnojení

Vysoká násada ovoce vyžaduje také odpovídající vysoké dávky hnojení. Na druhé straně nadměrné hnojení vede ke zvýšené náchylnosti k chorobám, negativně ovlivňuje chuť a omezuje skladovatelnost. Osvědčené je každoroční, vždy stejnoměrně provedené, základní hnojení organickými plnými hnojivy. Toto hnojivo je potřeba zapravit do země.

Řez

Termín: leden - březen

Správné metodě řezu se bohužel příliš často připisuje přehnaný význam pro výši sklizně. Daleko významnější je držet se jednou zvolené metody. Špatný, nebo v metodě se měnící řez, vede ve srovnání s neřezanými stromy k menším sklizním.

Doba řezu: jádroviny a bobuloviny řežeme v době vegetačního klidu, peckoviny v předjaří až do doby květu. Ovocná stěna se řeže na tzv. „krátké dřevo“.

Po výsadbě upevníme zákrsky do stěny. V únoru všechny nově vyhnané výhony seřídíme až na 3 cm vzdálenosti od kmene. Ořešáky se pouze prosvětlují. To se provádí v srpnu.

Cílem každé metody řezu je mimo jiné přivést slunce a vzduch k plodům. Tento požadavek splňuje tzv. dutá nebo kotlovitá koruna. Její další výhodou je, že se jí i laik snadno naučí. Používá se u jabloní, hrušní, meruněk, broskvoni a nektarinek.

Švestkám, merunkám a třešním se daří také bez řezu, ale prosvětlování v několikaletém cyklu ulehčuje sklizeň a zlepšuje kvalitu plodů.

Zavlažování

Ovocné stromy nejvíce potřebují dostatečnou závlahu po výsadbě. Později již není nutno zalévat.

Zimní ochrana

Ovocné stromy nepotřebují zpravidla žádnou zimní ochranu. V oblastech, ve kterých je pro ovoce normálně příliš chladno, je můžeme vysazovat do chráněných míst na jižní straně jako kordóny. Dodatečně můžeme přes výhony většet chvoji.

Plané „vlčí“ výhony

Může se stát, že podnož, použitá k roubování, vytvoří z kořenů nebo na kmeni plané výhony. Tyto musíme beze zbytku odstranit, u kořenových výhonů je tedy nutno odhrabat i trochu zeminy.

U jabloní, švestek, broskvoni, zřídka u hrušní, rostou plané výhony v oblasti kořenů. Na kmenech, zejména u třešní, vyrostlé plané výhony odstříháme nůžkami nebo odřízneme nožem až u kmene.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Opylování

Stromky neplodí hned po výsadbě. Délka bezsklizňové fáze je rozdílná a dá se jen těžko zevšeobecnit. Po 3 až 5 letech by už měly na stromku dozrát první vzorky.

Příčinou malého výnosu může být chybějící správný opylovač, při úplném vynechání

květů pak špatné hnojení. Vysvětlení příčin a pomoc lze poskytnout jen při znalosti daného konkrétního případu.

JABLOŇ

VHODNÝ OPYLOVAČ

Autento	Elstar
Bernerovo růžové	Coxova Reneta, Jonathan, Ontario, Průsvitné letní
Coxova Reneta	Jonathan, Golden Delicious, James Grieve, Průsvitné letní
Cybèle	Golden Delicious, Royal, Gala, Idared
Delbardivine	Golden Delicious, Harmonie
Delbarestival	Golden Delicious, Royal, Gala, Idared, James Grieve, Zlatá parména
Elstar	James Grieve, Jonathan,
Gloster	Coxova Reneta, Florina, Elstar
Florina	Elstar, Pilot, Pinova
Gala	Gloster, Golden Delicious, Jonathan, Melrose, Spartan
Gloster	Jonathan, Golden Delicious, Idared
Golden Delicious	James Grieve, Gravensteiner, Coxova Reneta, Jonathan, Gloster
Gravensteiner	Bernerovo růžové, Coxova Reneta, Krasokvět americký, James Grieve, Průsvitné letní, Golden Delicious
Harmonie	Golden Delicious
Heliodor	Golden Delicious, Topaz
Idared	Golden Delicious, Zlatá parména, Jonathan, James Grieve, Průsvitné letní
James Grieve	Coxova Reneta, Zlatá, parména, Idared, Průsvitné letní, Oldenburg
James Grieve Red	Gloster, Idared, Průsvit-

Jonagold	né letní, Jonagold, Coxova, Reneta, James Grieve
Jonathan	Coxova Reneta, James Grieve, Gloster Berlepsch, Bernerovo růžové, Oldenburg, Coxova Reneta, Gloster, Zlatá parména, Golden Delicious
Julia	jiné raně kvetoucí
Kronprinz Rudolf	Zlatá parména, Jonathan, Průsvitné letní, James Grieve Red, Melrose
Oldenburg	Coxova Reneta, James Grieve, Zlatá parména, Průsvitné letní
Ontario	Coxova Reneta, Gloster, James Grieve, Golden Delicious, Jonathan, Průsvitné letní
Průsvitné letní	Golden Delicious, James Grieve Red, Jonathan, Coxova Reneta
Redlove Circe,	
Redlove Era	navzájem samosprašné
Red Topaz	James Grieve, Retina
Roter Berlepsch	Coxova Reneta, Průsvitné letní, Oldenburg, Ontario
Royal Gala	Elstar, Golden Delicious
Rubín	Golden Delicious, Idared, James Grieve Red, Melrose
RubINETTE	Coxova Reneta, Průsvitné letní
Topaz	James Grieve, Retina
Zlatá parména	Bernerovo růžové, Coxova Reneta, Oldenburg, Ontario, Golden Delicious, Průsvitné letní

SLOUPOVITÉ JABLOŇ OPYLOVAČ

Bolero, Polka, Waltz, Maypole	navzájem samosprašné
-------------------------------	----------------------

HRUŠKY

Abate Fétel
Bohemica
Boscova lahvice

Canal Red

Clappova

Dicolor

Gellertova máslovka
Clappova, Williamsova
časlavka

Kdouloň
Konference

Kumoi
Lucasova

Nashi (japonská hrušeň)

Pařížanka

Červená Williamsova

Williamsova časlavka

OPYLOVAČ

Gute Luise, Williamsova
Dicolor, Erika, Konference
Clappova, Konference,
Williamsova časlavka,
Pařížanka

Williamsova časlavka,
Konference
Boscova lahvice, Konfe-
rence, Gellertova máslov-
ka

Bohemica, Erika, Konfe-
rence,

časlavka

samosprašná
Bohemica, Gellertova
máslovka, Clappova,
Dicolor, Williamsova
časlavka, Boscova
lahvice,

samosprašná
Bohemica, Boscova
lahvice, Clappova,
Dicolor, Erika,
Konference, Williamsova
časlavka

Gellertova máslovka,
Williamsova časlavka

Clappova, Boscova
lahvice, Gellertova
máslovka, Williamsova
časlavka

Gellertova máslovka,
Williamsova

Boscova lahvice,
Clappova, Gellertova
máslovka, Konference

TŘEŠNĚ

Burlat

Hardy Giant

Hedelfingenská

Karešova, Kaštánka,
Rivan, Sam

Kassins raná srdcovka,
Napoleonova

Kassins raná srdcovka,
Kordia, Napoleonova,

OPYLOVAČ

Van

Kassins raná

Napoleonova, Hedelfin-
genská, Van, Velká černá
chrupka

Kordia

Hedelfingenská, Karešo-
va, Napoleonova, Sam,
Van

Linda
Napoleonova

Hedelfingenská, Regina
Kassins raná srdcovka,
Hedelfingenská, Van

Regina

Hedelfingenská, Linda,
Velká černá chrupka
samosprašná
Granát, Kordia, Napoleo-
nova

Sunburst
Van

Velká černá chrupka

Kassins raná srdcovka,
Fromms srdcovka
Hardy Giant, Kordia

Carmen

VIŠNĚ

Griotella

OPYLOVAČ

Morela pozdní

SLIVONĚ

samosprašné

MIRABELKY, RÉNKLODY OPYLOVAČ

Althanova renklóda

The Czar, Zelená renkló-
da

Mirabelka Nancyská

samosprašná

Miraclaude

samosprašná

Sangue di Drago

samosprašná

Zelená renklóda

Althanova, Domáci velko-
plodá

BROSKVONĚ

samosprašné

MERUŇKY

samosprašné

NEKTARINKY

samosprašné

SLOUPOVITÉ OVOCNÉ STROMY

Ovocné stromy vhodné do malých zahrádek, na balkony nebo terasy, které nevyžadují téměř žádný řez a udržují si sloupovitý tvar. Daří se jim velmi dobře i v nádobě. Čím větší nádoba, tím větší růst i úroda. Velikost nádo-

by: od 20-ti litrů.

Doba výsadby

Prostokořenné březen až květen
od října do zámrazu

Rostliny v květináči celoročně

Vzdálenost rostlin

asi 2 metry

Výsadba

Vyhlobíme jámu o průměru cca 60 cm a hloubce minimálně 40 cm. Dno jámy by mělo být dobře nakypřené. Rostlinu vyjměte z nádoby. Výsadba prostokořenných stromků: všechny zaschlé kořeny ovocného stromku zastříháme, místo řezu by mělo být bílé. Poškozené kořeny odstraníme, kořeny nebo bal zasypeme zeminou, udusáme a důkladně zalijeme tak, až se voda přestane vstřebávat. Stromky sázíme tak hluboko, aby místo očkování bylo těsně nad povrchem. Kolem stromku je dobré nasypat mulč, který zabraňuje vysychání a podporuje lepší růst.

Hnojení

Osvědčilo se každoroční rovnoměrné hnojení vždy v předjaří plným organickým hnojivem.

Řez

Řez redukuje na minimum. Delší postranní výhony zkrátíme na 2 - 3 očka. Pokud z kořenů nebo z podnože vyraší divoké výhony, beze zbytku je odstraníme.

Zavlažování

Ovocné stromy vyžadují většinou jen po výsadbě dostatečnou závlahu. Později již není zalévání nutné. Rostliny v nádobě musíme zalévat pravidelně.

Zimní ochrana

Ovocné stromy na zahradě nepotřebují v zásadě žádnou zimní ochranu. Stromky v nádobě by měly být ale v zimě chráněny. Nejlépe je umístit je do nějaké světlé, suché a nepromrzající místnosti. Pokud nemáme k dispozici žádnou vhodnou místnost, pak je dobré obalit květináč textilií, slámou nebo jiným vhodným materiálem proti promrznutí.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

BALKONOVÉ OVOCE

I v případě, že nevládníte zahradu, se nemusíte vzdát lahodného ovoce. Mnoho ovocných druhů znamenitě roste rovněž v nádobách na balkonech a terasách.

Body k dosažení kýženého úspěchu:

-Nádoby: vhodná je každá nádoba od objemu asi 20 l. Dno musí mít ovšem otvory, aby mohla přebytečná voda odtékat.

-Zemina: použijeme směs dobré zahradní zeminy a zahradnického substrátu v poměru asi 1:1.

-Hnojení: musí být pravidelné, aby se dosáhlo dobrého růstu a výnosů. Nejvhodnější je používat plně vícesložkové hnojivo, které zásobuje rostliny veškerými živinami. Přihnojuje se v období od vyrašení až po začátek srpna.

Zimní ochrana

Nádoby s balkónovým ovocem postavíme těsně k sobě na chráněné místo. Za silných mrazů se ještě mohou dodatečně chránit netkanou textilií. V zimě za teplejších dnů by se také balkónové ovoce mělo lehce zalít. Mráz totiž odebrává půdě vlhkost a rostliny tak nejčastěji nezmrznou, ale uschnou. Ostatní péstební opatření najdete vždy v aktuální kapitole tohoto návodu na pěstování.

RYBÍZY, ANGREŠTY A JOSTA

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

keře 1 m
stromky 1,25 - 1,5 m

Výsadba

Pro keře bobulovin vyhloubíme sázecí jamky o průměru asi 50 - 60 cm a hloubce 40 cm.

U stromků je potřeba ještě před jejich výsadbou zatlouct opěrný kůl. Ten by měl sahat až do korunky. Kořeny zastříháme a nadzemní výhony zkrátíme na 1/3 jejich délky. Keře vysadíme tak hluboko, aby místo rozvětvení přišlo do země, čímž podpoříme tvorbu zem-

ních výhonů. Následné obdělávání půdy by nemělo být příliš hluboké.

Hnojení

Začneme přihnojovat již v březnu plným hnojivem v dávkách uvedených na jeho obalu.

Řez

S každoročním řezem začneme ve třetím roce na stanovišti.

Prosvětlením koruny, vyřezáním několika starších výhonů, zvýšíme kvalitu ovoce a usnadníme si jeho sklizeň.

Keře můžeme prosvětlit obdobně jako okrasné keře.

Zavlažování

Pravidelná závlaha působí příznivě na výnos.

Zimní ochrana

Není zapotřebí.

Plané výhony

Může se stát, že podnož použitá k roubování stromkových tvarů vytvoří z kořenů nebo na kmeni plané výhony. Tyto musíme beze zbytku odstranit, u kořenových výhonů je tedy nutno odhrabat i trochu zeminy. Keře rostou na vlastních kořenech a nemají plané výhony.

U stromkových bobulovin mohou plané výhony vyrůstat z kořenů, na kmínku i přímo pod korunkou. Všechny je musíme bezpodmínečně odstranit.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

MALINÍKY

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

asi 1 m

Výsadba

Pro maliníky vyhloubíme sázečí jamky o průměru asi 50 - 60 cm a hloubce 40 cm. Kořeny zastříháme a nadzemní výhony zkrátíme na 1/3 jejich původní délky. Maliníky dodávané v kontejnerech z nich vyklopíme a zasadíme tak hluboko, jako je jejich zemní bal.

Hnojení

Začneme přihnojovat již v březnu plným hnojivem v dávkách uvedených na jeho obalu.

Řez

Jednouplodící maliníky plodí jen na loňském dřevu. Po sklizni tyto dvouleté plodové pruty odumírají a v zimě je můžeme lehce vylomit.

U maliníku po sklizni odumírá dřevo dvouletých plodových prutů. V zimě je můžeme lehce vylomit. Zůstávající mladé nerozvětvené pruty o něco zkrátíme a případně, je-li k dispozici, připevníme k drátěnému zábradlí.

Stáleplodící (remontantní) odrůdy jako: Zewa's Herbststernte" nebo „Blissy“ a „Himbo Top“ plodí na loňském i letošním jednoletém dřevu. To znamená, že se loňské, dvakrát odplazené, suché výhony odřežou v zimě nad zemí.

Zbýlým živým, letošním – jednou odplazeným výhonům, zkrátíme jen vrcholy a budou plodit ještě příštím rokem. Navíc na jaře vyrazí nové výhony, které ještě tentýž rok plodí.

Zavlažování

Pravidelná závlaha působí příznivě na výnos.

Zimní ochrana

Není zapotřebí.

Plané „vlčí“ výhony

Zemní výhony jsou plodonosné, nejedná se o plané „vlčí výhony“.

Ochrana rostlin

Naše maliníky byly vypěstovány z elitních matečných rostlin a proto jsou maximálně odolné vůči nemocem. Více v kapitole „Ochrana rostlin“.

BORŮVKY, BRUSINKY, KLIKVY

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

borůvky (zahradní)	100 cm
brusinky	30 - 40 cm
klikvy	30 - 40 cm

Výsadba

-Zahradní borůvky

Dorůstají do výšky člověka (150 - 200 cm). Spon při výsadbě asi 1 x 1 m. Jsou odolné vůči zimě a na vhodném stanovišti zůstávají plně plodné až 30 let.

- Brusinky, Cranberry:

Dorůstají do výšky 40 cm. vzdálenost rostlin asi 40 cm.

Vhodná jsou slunná, ale ne příliš teplá stanoviště. Vyhlobíme sázecí jamku naplníme ji zemínou určenou pro borůvky a brusinky.

Kořenový bal postavíme před výsadbou na 1 hodinu do vody a po vysazení rostlinu dobře zalijeme. Kořenový krček zakryjeme několika-centimetrovou vrstvou rašeliny, slámy, nebo kompostu.

- Balkonové borůvky

Použijeme na ně dostatečně velkou nádobu. Zpočátku asi 10 l. Potřebují humózní a propustnou půdu. Použijeme zeminu určenou pro borůvky. Každé 3 - 4 roky je přesadíme do nádoby o 5 litrů větší.

Hnojení

- Borůvky, Brusinky, Cranberry

Začneme přihnojovat již v březnu speciálním hnojivem pro vřesovištní rostliny v dávkách uvedených na jeho obalu.

- Balkonové borůvky

Stejně jako ostatní rostliny v nádobách by se měly od května do konce srpna týdně přihnojovat.

Řez

-Borůvky, balkonové borůvky

Po 3 letech je každoročně v době vegetačního klidu prosvětíme. Vyřežeme staré, silně zdřevnatělé výhony, aby se mohlo v létě do rostliny dostat více světla.

- Borůvky, Cranberry

Vyřízneme uschlé výhony.

Zavlažování

Pravidelná závlaha působí příznivě na výnos. Balkonové borůvky zaléváme denně. Bal udržujeme v nádobě mírně vlhký i v období vegetačního klidu.

Zimní ochrana

-borůvka

nepotřebuje žádnou zimní ochranu

-balkonové borůvky

přezimujeme je na chráněném místě na zahradě, jsou sice absolutně mrazuvzdorné, ale přesto je lepší kořenový bal nevystavovat holomrazům

- Brusinky, Cranberry:

Na zimu je přikryjeme slámou nebo chvojím.

Ochrana rostlin

Není nutná žádná speciální ochrana.

OSTRUŽINÍKY, TAYBERRY

Tvoří šlahouny. Každý rok vyrazí nové výhony, které druhým rokem kvetou a plodí. Pro bohatou sklizeň je nezbytný dostatek slunce. Teprve při správné péči poskytují ostružiníky nejvyšší výnosy.

Předpokladem je stabilní konstrukce, která má mít u popínavých odrůd výšku 2 - 2,5 m a

4 napnuté dráty. Ostružinu Navaho je možné pěstovat bez opory.

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

2 - 3 m

Výsadba

Vyhlobíme sázecí jamky o průměru asi 50 - 60 cm a hloubce 40 cm. Rostliny dodávané v kontejnerech z nich vyklopíme a zasadíme tak hluboko, jako je jejich zemní bal. Po výsadbě je dobře zalijeme.

Hnojení

Začneme přihnojovat již v březnu plným hnojivem v dávkách uvedených na jeho obalu.

Řez

Na spodní dráty připravené konstrukce připevňujeme v průběhu roku nově vyrašené, ještě měkké výhony, než je v následující zimě uvolníme a připevníme nahoru, aby tak udělaly místo zase mladým výhonům.

Jako u maliníku, odstřiháváme i zde rozvětvené, dvouleté odpozené pruty a na horní část konstrukce připevníme jen několik mladých a silných výhonů.

Zavlažování

Pravidelná závlaha působí příznivě na výnos.

Zimní ochrana

Ostružiník i Tayberry jsou odolné vůči zimě. Neškodí ovšem, když se přes výhony položí, popř. pověsí chvojí nebo netkaná textilie.

Plané výhony

U ostružiníku a Tayberry nejsou zemní výhony plané. Příští rok se na nich objeví plody.

Ochrana rostlin

Ostružiník potřebuje hodně slunce, aby plody zrály a sládkly. Zůstávají-li přesto malé, nezralé

a červené, je to nejčastěji způsobeno roztoči. Ochrana: postřik odpovídajícím akaricidem (pesticidem).

KIWI

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

2 - 3 m

Výsadba

Kiwi je popínavá rostlina, proto potřebuje stabilní konstrukci o výšce 3 – 3,5 m a 4 napnuté dráty. Rovněž se mohou použít mříže pro popínavé rostliny. Vyhlobíme sázecí jamky o průměru asi 50 - 60 cm a hloubce 40 cm. Rostliny dodávané v kontejnerech z nich vyklopíme a zasadíme tak hluboko, jako je jejich zemní bal. Po výsadbě je dobře zalijeme.

Kiwi s chlupatými plody (*Actinidia chinensis*) Je vůči zimě odolná popínavá liána, které se výborně daří na slunných, teplých, proti větru chráněných stanovištích. Rostlina je dvoudomá, tzn. že pro tvorbu plodů je potřeba samičí a samčí rostlina.

Jedna samčí rostlina postačí na pět samičích. Ale již bylo také vypěstováno samosprašné kiwi, které nepotřebuje žádné samčí rostliny k opylení. Rostlina začíná plodit až když je plně vyvinutá - po 3 až 4 letech - na dvouletém dřevě. Plody kiwi jsou velmi bohaté na vitamín C a mohou se skladovat v chladničce při teplotě +5 °C minimálně 4 měsíce.

Řez (*Actinidia chinensis*)

Po 3 až 4 letech - začneme s prvním řezem. Ten provedeme v době vegetačního klidu (prosinec, leden). Letorosty z předešlého roku sestříháme na 6 pupenů a staré dřevo vyřídíme. Později rostliny jen prosvětlíme.

Hladkoplodé Kiwi (*Actinidia arguta*)

Toto kiwi můžeme vysazovat až do nadmořské výšky 600 m. Rostlina je až do - 30 °C absolutně mrazuvzdorná. Pro opylování je třeba vysadit samičí a samčí rostliny. Jedna samčí rostlina postačí na pět samičích.

Řez (*Actinidia arguta*)

Vlastní řez není zapotřebí. Rostlinu jen trochu prosvětlíme. Při silném nasazení plodů je ale v létě téměř vždy nutné plody trochu probrat, ku prospěchu dostatečné velikosti ovoce.

Hnojení

Začneme přihnojovat již v březnu plným hnojivem v dávkách uvedených na jeho obalu.

Závlaha

Po ujetí rostliny již není další závlaha nutná.

Zimní ochrana

Kiwi s chlupatými plody potřebuje zimní ochranu. Proto spodní část rostliny přikryjeme slámou nebo dřevitou vlnou, nepoužíváme plasty! Přes výhony můžeme také pověsit chvojí nebo netkanou textilií. Hladkoplodé kiwi nepotřebuje zimní ochranu.

Ochrana rostlin

U kiwi není nutná žádná speciální ochrana.

VINNÁ RÉVA

Nejlepší dobou výsadby je jaro. Vlivem půdního tepla a stoupající vzdušné teploty začne réva optimálně růst. Nemá žádné zvláštní půdní nároky, ale dává přednost půdám kypřým a humózním, a nesnáší trvalé zamokření. Vinné révě se také daří v nádobách. Nádobu by měla pojmut minimálně 20 l substrátu. Tyto rostliny pak přezimujeme na mrazuprostém místě.

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

2 - 3 m

Výsadba

Předpokladem je stabilní konstrukce, která má mít u popínavých odrůd výšku 2 - 2,5 m a 3 napnuté dráty.

Rovněž se mohou použít i mříže pro popínavé rostliny. Vyhlobíme sázecí jamky o průměru asi 50 - 60 cm a hloubce 40 cm. Vzdálenost od zdi musí být minimálně 10-15 cm. Sázecí 30

jamka musí být tak hluboká, aby místo štěpování zůstalo po výsadbě asi na 2 až 3 prsty nad povrchem země. V prvním roce vytáhneme vzhůru jen dva silné výhony (z toho je jeden rezervní, který na jaře odstříháme)!

Hnojení

Hnojíme plným hnojivem s dlouhým účinkem od poloviny až konce března, kdy se začne oteplovat.

Řez

Vinná réva plodí na letošním dřevě. Základy plodů se tedy tvoří jen na výhonech, které na jaře nově vyrašily z oček. Nejlepší termín k řezu je pozdní zima nebo časné jaro (do poloviny dubna), v každém případě před vyrašením. V prvních letech by se měly výhony vyvést do požadovaného tvaru. Boční výhony, které vyraší z ponechaných hlavních výhonů, zastříháme na 2 - 3 očka. Na těchto bočních výhonech se vytvoří plody. Rovněž pak vystřiháváme staré z dřevnatělé výhony (prosvětlujeme) a výhony vyrůstající z tříletého a staršího dřeva.

V prvních letech by se měly výhony vyvést do požadovaného tvaru.

Zavlažování

Vinná réva dobře roste i v kamenité půdě a pokud je už jednou zakořeněna, daří se jí také bez dodatečné závlahy.

Zimní ochrana

Zimní ochrana je potřebná v drsnějších oblastech. Přes výhony můžeme dodatečně pověsit chvojí nebo netkanou textilií. Vinnou révu v nádobách přezimujeme na mrazuprostém místě.

Ochrana rostlin

Vinná réva, která je určena pro pěstování v privátních zahradách je rezistentní vůči chorobám. V případě výskytu padlí (zpočátku bílé skvrny na listech, bílý povlak) ošetřete vhod-

ným fungicidním přípravkem.

JAHODNÍKY

Je velmi důležité, abychom sazenice jahodníku zasadili ihned po dodání. Záhon pro ně, na kterém by neměl být jahodník po několik let předtím pěstován, je nutno předem připravit. Jahodníky potřebují mnoho živin a vyžadují kyprou zeminu s dobrým obsahem humusu. Půdu je nejlépe v horní vrstvě obohatit kompostem. Předpokladem pro dobré prospívání jahodníku je slunné stanoviště.

Doba výsadby

duben až květen (podstatné výnosy ale očekáváme až v příštím roce) a srpen až říjen

Vzdálenost rostlin

potřeba na 1m ²	asi 8 ks
vzdálenost rostlin	asi 60 cm
vzdálenost rostlin v řádku	25 - 35 cm
pnoucí jahodník	60 - 70 cm

Výsadba

Rostliny nesázejte příliš hluboko do země. Srdíčko rostliny by mělo zůstat těsně nad povrchem. Rostliny dodávané v kontejnerech namočíme před výsadbou do vody, dokud nejsou veskrz mokré. Pak je jen lehce zatláčte do půdy a důkladně zalijte. Pro pěstování jahodníku je velmi užitečná černá fólie, neboť zakrytím zůstane mezi rostlinami půdní vlhkost, lépe se udrží humózní složky půdy a neroste plevel. Navíc plody jahodníku nehnijí, protože nepřijdou do styku s půdou. Zpočátku zakryjeme fólií před příliš silným slunečním zářením slámou.

U **stáleplodících jahodníků** se jen v roce výsadby v květnu odstraní první květy, aby se podpořilo následující kvetení. Po 2 - 3 letech na jednom stanovišti je půda vyčerpáná a nové sazenice jahodníku je nutno vysázet na jiném místě.

Pnoucí jahodník potřebuje jako oporu dřevěné popř. spirálové tyče, na které se přichytí úponky. První květy vyštípeme, aby se vytvořily silnější úponky. Rovněž vyštípeme úponky, které během léta plodily.

Hnojení

K zajištění dobrého výnosu se doporučuje na jaře hnojit plným hnojivem nebo speciálním hnojivem na jahody.

U pnoucího jahodníku přihnojujeme také během růstové periody 1 x týdně tekutým hnojivem.

Zavlažování

Za normálních okolností nepotřebuje jahodník dodatečnou závlahu. V období dlouhého sucha zaléváme zrána hadicí odspodu. Pnoucí jahodník a jahodníky v nádobách musíme zalévat denně, zde je nutno udržovat substrát vlhký přes zimu.

Zimní ochrana

Jahodníky ve volné půdě nepotřebují zimní ochranu. Pokud pěstujete jahodníky v nádobách, je třeba je na zimu chránit, buď ve světlé mrazuprosté místnosti, nebo je založit do země. I v zimě by měla zůstat zemina v nádobách vlhká.

Ochrana rostlin

Nejlepší ochranou je výsadba na stanoviště, kde předtím nebyl jahodník delší dobu vysazován. Před sklizní rozprostřeme pod rostliny slámu. Případné další speciální dotazy Vám rádi zodpovíme.

ALOE VERA 'SWEET'

(Aloe vera barbadensis 'Sweet')

Aloe Vera může být po mnoho let pěstována jako pokojová rostlina. Po 3-4 letech se objeví na rostlině oranžovo-červené květy. Rostlině se nejlépe daří na teplém, slunném stanovišti. V létě může být i na jižní terase. Při přezimování v domě má ráda teplo, čím tepleji tím lépe, minimálně však 10 °C. Na přímé slunce je možné ji z domu dát minimálně po 14 dnech přivykání.

Zaléváme opatrně, voda nesmí zůstat v podmisce nebo v obalu na květináč, sebemenší přebytek vody způsobuje hnilobu. Aloe přihnojujeme každé 3 týdny, nejlépe tekutým hnojivem na zelené rostliny. Sklízíme vždy největší a nejstarší listy, které uchováváme v ledničce.

Tip: můžete také odříznout jen 3-4 cm od špičky listu a list na rostlině ponechat. Řez se uzavře během několika dní.

Aloe Vera není lék, ale léty prověřený přírodní prostředek.

Pro vnitřní užití: čistý Aloe vera gel: 2-3 krát denně užívat čajovou lžičku čistého Aloe vera gelu. Aby byl chutnější může se vmíchat do jogurtu nebo do ovocné šťávy. Doporučujeme skladovat v chladničce.

Léčivý nápoj: 300 g listů z Aloe vera (odstranit hroty z listů), 4 polévkové lžíce čisté pálenky, 500 g pravého medu, všechny přísady promíchat v mixéru. Užívat 3 x denně jednu polévkovou lžičku 15 minut před jídlem. Skladovat v chladničce.

Pro vnější použití : oddělit listovou kůži z Aloe vera, odříznout cca 2 cm široký kus dřene a tímto potírat postižené místo na těle. Gel schne rychle. Při potírání větších míst na těle

je možné napustit náplasti nebo obklady Aloe vera gelem.

Tip: kombinujte vnitřní i vnější použití navzájem. Posílí proces účinku.

VISÍCÍ MELOUNY 'PEPINO GOLD'

(Solanum muricatum)

Melouny na balkony a terasy.

Pepino Gold můžete pěstovat v závěsných květináčích nebo nádobách, po 15. květnu až do prvních mrazíků je možné je také vysadit a pěstovat ve volné půdě. Použijte dobrou zahradní zem a pravidelně přihnojujte.

Plody se tvoří z malých fialových květů a mají sladkou chuť po medovém melounu s lehkou hruškovou příchutí. Rostlinu po sklizni zastříhnete a ponechejte v bezmrazé světlé místnosti. Během přezimování zalévejte pouze minimálně, aby zemina zcela nevyschla.

MOCHYNĚ PERUÁNSKÁ

(Physalis peruviana)

Mochyně může být pěstována od poloviny května ve volné, dobré zahradní půdě na slunečném, chráněném stanovišti. Roste keřovitě a dorůstá výšky 1,5 m. Na 1 m² vysaďte jednu až dvě rostliny. 8 týdnů po výsadbě začnete přihnojovat tekutým hnojivem. Mochyně není mrazuvzdorná!

Plody jsou bohaté na vitamíny, a jejich sladkokyselá chuť připomíná směs ananasu a angreštu. Konzumují se čerstvé. Jsou vhodné do salátů, lze je sušit i zpracovat na kompoty a marmelády.

Plody mochyně jsou zralé, až když kalich ve tvaru lampionu seschne a pukne. Nedorozrálé plody ve sklizňové velikosti, sklizené před mrazem, během uskladnění plně uzrají. Uskladněné při nízké teplotě vydrží i několik měsíců.

Mochyni je možné také pěstovat v 10 – 12 l nádobě, kterou umístíte na slunné stanoviště. Rostlinu je třeba před prvním mrazíkem uklidit. Rostlinu zkrátíme o 1/3 a necháme přezimovat v místnosti s teplotou 5 až 10 °C.

MEDVĚDÍ ČESNEK

(*Allium ursinum*)

Z cibulek medvědího česneku vyrůstají brzy na jaře trsy listů, koncem dubna vykvete bílými květy a cca koncem května až v červnu, když začne být teplo, opět zatahuje do země. Medvědí česnek dodává pokrmům nejen pikantní chuť, ale má i zdravotní přínosy a léčebné účinky. Sklízí se převážně listy, ale květy jsou také jedlé a vhodné k dekoracím. Cibule je možné použít jako jarní cibulku. Medvědí česnek přezimuje bez problému v půdě, bohatě se rozrůstá a zesiluje. Daří se mu na vlhkých stanovištích pod stromy nebo na okrajích živých plotů. Při vysazování je dobré do půdy zamíchat trochu rohoviny, další přihnojování není nutné. V dubnu až květnu uřežáváme ostrým nožem listy až u země. Na rostlině musí zůstat vždy minimálně 3 – 4 listy. Ostatní listy sklízíte pravidelně.

MÁTA V ODRŮDÁCH

(*Mentha species*)

Díky své osvěžující ovocné chuti je máta obhacením každé bylinkové zahrádky. Mátové lístky jsou skvělou ozdobou dezertů a nápojů. Na voňavý mátový čaj můžete použít jak čerstvé, tak sušené listy. Mátu sázíme do dobré půdy, pravidelně sklízíme a přihnojujeme (každých 6 týdnů) tak, aby rostlina měla vyrovnaný růst.

Na jaře sestříháme. Nejlépe roste na slunečném místě. Je víceletá a mrazuvzdorná. Na zahradě se dá použít také jako užitečná rostlina k pokrytí půdy a zaplnění prostoru, neboť bujně roste. Dá se ale stejně dobře pěstovat i v květináči

GOJI-BOBULE

(*Lycium*)

Kustovnice čínská je léčivá rostlina, která pochází z Číny a zde je také významnou součástí čínské kuchyně. Je víceletá a dorůstá výšky až 2 m. Je mrazuvzdorná (- 25 °C), nenáročná na péči. Vyhovuje jí teplejší, slunné stanoviště a lehčí zahradní půda. Kve-

te od června do srpna, plody zrají od září do října. První sklizeň je možná již v druhém roce po vysazení.

Goji obsahuje mnoho vitamínů, aminokyselin a minerálních látek.

Ve světě je Goji známé také jako afrodisiakum.

Suché plody, které vypadají jako červené rozinky, jsou konzumovány nejčastěji čerstvé a chutnají jako směs třešní a cranberry. Mohou se také použít do salátů, do müsli nebo jako náhrada rozinek, případně jako lehká svačina.

Výsadba: rostliny zasaďte (nejlépe do zeminy s přidavkem trochy organického hnojiva) a dobře zalijte. Když jsou výhonky 60 cm dlouhé zastříhnete špičky výhonů, tím se rostlina více rozkošatí. V příštích letech stříhejte tak, aby vždy zůstalo 6 hlavních výhonů. Suché výhonky na podzim odstraňte.

INDIÁNSKÝ BANÁN- 'PAW-PAW'

(*Asimina triloba*)

Plody tohoto banánovníků mohou mít velikost až 10 cm a váhu 300 g. Plod je uvnitř žlutobílý a má osvěžující exotickou příchuť. V době vegetačního klidu přežije mráz až do - 20 °C i více. Roste velice pomalu, takže žádný řez není potřeba. Ve volné půdě dosahuje výšky 4 – 6 metrů. Pěstovaný v nádobě dosáhne pouze poloviční výšky, a je třeba jej pravidelně hnojit. Kvetे v dubnu až květnu.

V prvních letech po výsadbě upřednostňuje polostín, starší rostlině se daří na slunci velice dobře, zvláště pokud je půda vlhká. Přezimování rostliny v nádobě viz. Rostliny do nádob.

JIAOGULAN

(*Gynostemma pentaphyllum*)

Bylina nesmrtelnosti patří mezi nejdůležitější léčivky čínské medicíny.

Jiaogulan je keřovitá rostlina (až 1,5 m vysoká), která také v květináči dosáhne této velikosti. Použijte dobrý zahradní substrát. Roste dobře na slunci stejně tak jako v po-

lostínu. Jiaogulan je velmi rychle rostoucí, proto potřebuje pravidelné hnojení.

Je to víceletá rostlina, která je do -15 °C mrazuvzdorná a může tudíž přezimovat v místnosti stejně tak jako ve volné půdě. Při přezimování venku uhynie v zimě nadzemní část. Na jaře rostlina opět vyraší z kořenů. V bytě roste po celý rok.

Čaj z Jiaogulanu může být připravován jak z čerstvých, tak ze sušených lístků, které se nechají ve vařící vodě vylouhovat 3 minuty. Čaj je mírně nasládlý a chutná po lékořici. Jako exotickým komponentem se mohou v malém množství čerstvými, mladými výhonky obohatit saláty.

KAKI

(Diospyros kaki)

U nás roste a plodí v mírném klimatu, to znamená, kde se daří vínu a broskvím, poroste také kaki. Rostlina ve volné půdě nemá žádné zvláštní nároky. Je do -15 °C mrazuvzdorná, krátce snese mráz až -20 °C. Můžete je také pěstovat jako nádobovou rostlinu a na zimu přenést do skleníku.

Nemá žádné zvláštní nároky na půdu.

Až 500 g těžké plody jsou zralé teprve tehdy, když už je strom bez listů. Chuť plodu připomíná meruňku a hrušku, nezralé plody jsou trpké. Díky vysokému obsahu beta-karotenu jsou plody velice cenné pro organismus. V Asii, odkud rostlina pochází, jí jsou připisovány nejrůznější léčivé účinky. Pomáhá proti průjmům a na posílení žaludku. Nezralé plody snižují teplotu a krevní tlak.

ČESNEKOVÁ TRÁVA

(Tulbaghia violacea)

Dodává pokrmům z masa a nudlí pikantní chuť, nebo může být použita jemně nasekaná jako pažitka. Stejně jako koření a bylinky ji můžete pěstovat na okenním parapetu, nebo na terase v dobré zahradní zemině. Je víceletá, ale ne mrazuvzdorná. Proto se v zimě pěstuje doma a v létě venku. Roste na slunečném až polostinném místě. Výhony česnekové trávy jednoduše odstříhnete. Ke zmrzování je nožem nadrobno nakrájejte a

dejte do foliového sáčku zmrazit.

Olej z česnekové trávy: 150g jemně nasekané česnekové trávy zalijeme 0,75 l olivového oleje.

SCHISANDRA

(Schisandra chinensis)

Schisandra patří v Číně k nejdůležitějším léčivkám a bylinkám. Plody se nazývají „Ovoce pěti chutí“, protože jsou sladké, kyselé, slané, hořké a pálivé zároveň. Ze sušených listů a plodů se připravuje čaj. Z čerstvých plodů se vyrábí přírodní šťáva nebo marmelády.

Schisandra je víceletá popínavá rostlina, kvete bílo-růžovými kvítky a má atraktivní podzimní zbarvení. Vyrůstá do 5 m, je opadavá a má ráda polostín a dobrou zahradní půdu. Plody jsou v hroznech a vypadají jako krásný, velký rybíz.

Sklízí se od září do října. Používá se jako prostředek na uklidnění kašle, posílení srdce a také jako stimulant proti únavě a vyčerpání.

KEŘOVÁ BAZALKA

(Ocimum kiliman. basilicum)

Jedná se o robustní, víceletou a bujně rostoucí odrůdu bazalky s mnoha modro-fialovými květy. Aby bazalka v jídle neztratila svou vůni a chuť, přidává se zásadně vždy až nakonec a už se nevaří. Listy i květy bazalky se dají použít k rybám, masům, do salátů, na ozdobu dezertů a nápojů. Keřovou bazalku sázíme nejlépe na teplé, osluněné místo do propustné, písčité půdy, která si udržuje stálou vlhkost. Vzhledem k tomu, že není mrazuvzdorná, doporučujeme pěstovat v květináči – v létě venku a v zimě uvnitř bytu. Přihnojujeme každých 4-6 týdnů.

SUGAR BABY

(Stevia rebaudiana)

také sladká tráva, sladký list nebo medová tráva. Usušené listy jsou sladké jako cukr, nemají prakticky žádné kalorie a neškodí zubům. Stevie je a byla používána jako přírodní sladidlo, nejvíce jako náhrada cukru v Asii.

Sugar-Baby je víceletá bylina, která není mrazuvzdorná a před prvním mrazíkem je třeba ji uklidit do domu. Ideální je pro ni slunečné až polostinné místo a dobrá zahradní půda. Nejvíce bývá pěstována jako jednoletá rostlina, která dorůstá do ½ m výšky. V létě potřebuje hodně vody, ale ne trvalé přemokření, v zimě /při přezimování v domě/ zalévat až tehdy, když začnou listy zavadat. Pravidelně hnojit. Minimálně 1 x za 3 týdny je třeba sklízet listy a to tak, že se neotrhávej pouze listy, ale odstříhne se celý výhon, eventuálně špička výhonu. Listy je třeba bezpodmínečně nakrájet nadrobno, pak se teprve uvolní jejich plná sladkost.

K oslazení jednoho šálku čaje stačí buď jeden čerstvě ustříhnutý lístek nebo 1 suchý, nadrcený lístek. Samozřejmě je možné také použít prášek z listů, v tomto případě použijte ¼ kávové lžičky.

MRAZUVZDORNÝ BANÁNOVNÍK

(Musa basjoo)

Tento banánovník roste velice dobře i v našich klimatických podmínkách. Rostlinu je třeba v zahradě vysadit do dobré zahradní půdy a na slunečné stanoviště. Půdu je třeba dobře zkyprřit a do sázecí jámy přidat pomalu rozpustné, dlouhodobě působící hnojivo.

Při teplotě pod -3 °C listy banánovníku žloutnou a rostlina zatahuje k tzv. "zimnímu spánku". Od cca -15 °C se musí kmen banánovníku přikrýt jutovým pytle, slámou nebo listím. Na jaře při prvních teplých slunečných paprscích vyrazí znovu ze země a neuvěřitelnou rychlostí vyroste v překrásný banánovník. V jedné vegetační sezoně doroste až do výšky 4 m.

FÍKOVNÍK

(Ficus carica)

Fíkovník dosahuje výšky 8 metrů. Má až 30 cm dlouhé, lesklé, hladké, kožovité listy. Kvete v paždích výhonů. Fíkovníku se velmi dobře daří na jižní straně domu, a slunečném stanovišti, které je chráněné před větrem. Rostlina musí mít dostatek místa, aby se dobře rozvinula i koruna. Po prvních mrazících opadají listy a dozrávají poslední plody.

Fíkovníky pěstované v nádobách by měly přezimovat v chladné a tmavé místnosti s teplotou do cca 5-8 °C. Zalévejte je jen mírně, ale nenechte je úplně vyschnout. Na jaře můžete dlouhé výhony opatrně zkrátit. Od jara by si měla rostlina pomalu zvykat na více světla a na slunce ji proto přeneste teprve tehdy, když již nehrozí žádné mrazíky. Pokud pěstujete fíkovník ve volné půdě, zkratíte na jaře opatrně delší výhony a namrzlé výhony odřežte.

BRAHMI

(Bacopa monnieri)

Tato rostlina bývá často používána v ajurvédské medicíně, a to ke zvyšování schopnosti myslet a podpoře krátkodobé a dlouhodobé paměti. Hladké, malé, kulaté listy se mohou jak čerstvě, tak sušené používat pro přípravu čaje. Brahmi je nízká /asi 15 cm/ plazivá, víceletá rostlina, která není mrazuvzdorná. Rostlinu proto pěstujeme v květináči se stále vlhkou zeminou, nejlépe na okenním parapetu, pod kterým je topení. V letních měsících ji můžete pěstovat venku v květináči, ale nepěstovat na přímém slunci. Přezimuje ve světlé, teplé místnosti. Po celý rok dobře zaléváme.

RAKYTNÍK

(Hippophae rhamnoides)

Rakytník není samosprašný, takže k tomu aby plodil, potřebujete vždy samčí i samičí rostlinu. Pro vyšší úrodu se doporučuje 1 samčí a 2 samičí rostliny. Obecně stačí 1 samčí rostlina na opylení až 5 samičích rostlin. Plodí jen samičí rostliny. Rostliny sázíme na jaře od března do června a na podzim od září do října. Roste v každé dobré zahradní půdě. Při výsadbě rostlinu dostatečně zalijeme. Pozdějšího vysychání půdy se už obávat nemusíme, rostlina snese suchou půdu. Hnojit stačí až rok po výsadbě, použijeme hnojivo s rohovinou. Později můžete přidat každé 2 roky čerstvý kompost.

Plody se zpracovávají na marmelády a šťávy. Rostlina může dorůst až do 3 m. Každý 2. rok na konci zimy seřízneme nakrátko výhony samičích rostlin, které odplodily. Pokud je třeba, rostlinu prostříháme, aby měla dostatek svět-

la. Samčí rostliny zkrátíme každý 3. až 4. rok na polovinu.

Rakytník je mrazuvzdorný. Maximálně v prvním roce, pokud byl vysázen čerstvě před příchodem mrazů, doporučujeme ochranu před mrazem z větví, chvojí atd. Sází se 1,5-2 m od sebe.

CITRUSY

(Citrus)

Citrusy se u nás pěstují jako nádobové rostliny. V létě se pěstují venku, nejlépe na slunečném stanovišti, na které si musí velmi pomalu zvykat a které je chráněné proti větru. Zaléváme mírně, v podmisce nesmí stát voda. Mnohem větší problém než sucho totiž představuje přemokření, což se projevuje tím, že listy žloutnou nebo opadávají.

Nezalévejte studenou vodou přímo z kohoutku. Voda by měla být odstátá, ne ledová.

Od konce května do srpna pravidelně každý týden přihnojujte, protože citrusy potřebují dostatek minerálů a výživných látek.

Přezimujte je na co nejsvětlejším místě. V zimě zalévejte jen velmi mírně, aby nedocházelo k uhnívání kořenů. Před tím, než citrus na sezonu opět přemístíte ven, opatrně zkrátte výhony, aby se koruna rozkošatila.

PERUÁNSKÁ OKURKA INKŮ

(Cyclanthera pedata)

Plody okurky Inků snižují krevní tlak a hladinu cholesterolu v krvi, také napomáhají při redukci váhy. Mimo to obsahují látky na posílení imunity a antioxidační flavonoidy. Okurky mohou být konzumovány čerstvě nebo tepelně upravené. Před vařením musí být semena důkladně odstraněna a poté je můžete plnit, např. sýrem nebo mletým masem.

Pěstování : jedná se o jednoletou, popínavou rostlinu, jejíž stonek může dorůst až 5 m, proto potřebuje oporu. Má ráda teplo a tudíž je nejlépe ji pěstovat na chráněné jižní straně. Začíná plodit koncem července a hojně plodí až do zámrazu.

SLADKÉ BRAMBORY

(Ipomea batata)

S bramborami kromě způsobu pěstování nemají nic společného. Nejsou to brambory, ale hlízy. Chutnají, jak už je řečeno v názvu, sladce a připomínají mrkev. Je možné je zpracovat různě: dusit, vařit, péct, smažit nebo grilovat. Vždy chutnají fantasticky. Neobsahují žádné tuky, obsahují vitamíny C, B6 a další cenné minerální látky. Z tohoto druhu získáte obzvláště velké výnosy, z jedné rostliny až 4 kg sladkých brambor. Sladké brambory chutnají stejně dobře v polévkách jako k nedělní pečení. Fantazii se meze nekladou. Tip: Sladké brambory jsou zdravější a výživnější, pokud je uvaříte a sníte se slupkou.

Péče : Sladké brambory jsou jednoleté. Sážíme je na slunečné místo poměrně hluboko a hrůbkujeme jako brambory. Vyžadují hlubokou hlinitopisčitou půdu, která je bohatá na organické látky. Potřebují dostatečnou závlivu, ale přemokření způsobuje hnilobu hlíz. V září/říjnu před prvními mrazíky vyryjeme celou rostlinu a sklídíme sladké brambory.

STROMOVÉ RAJČE TAMARILLO

(Cyphomandra betacea,
Syn. Solanum betaceum)

S rajčetem nemá nic společného kromě toho, že stejně jako rajče a brambory patří do čeledi lilkovitých. Název Stromové rajče dostalo kvůli lehce nakyslým plodům, které jsou chutí lehce podobné rajčeti. Plody mohou být konzumovány čerstvě i tepelně zpracované. Hořkou slupku je třeba odstranit. Může se použít do pikantních salátů nebo jako příloha k rybím a masovým pokrmům. Tamarillo může být dále použito do pomazánek a moučnicků, zpracováno na marmeládu a chutney. Tamarillo dosahuje výšky 2-3 m, jeho plody jsou až 20 cm dlouhé. Jsou podlouhlé, červené až temně fialové mnohdy podélně pruhované. Jelikož Stromové rajče není mrazuvzdorné pěstuje se v našich podmínkách v nádobách. Tamarillo potřebuje lehkou, výživnou půdu, kterou je třeba udržovat vlhkou. Pokud je umístíte na slunečné, před větrem chráněné stanoviště, můžete již druhý rok po výsadbě sklízet první plody.

K přezimování mu stačí 5 °C, mladé rostliny mohou přezimovat při pokojové teplotě.

BEZ, ROZINKOVÝ KEŘ A ARONIE

stejná péče jako u Okrasných keřů

Doba výsadby

březen až květen a září až zámraz
rostliny v kontejnerech po celý rok

Vzdálenost rostlin

20 - 50 cm

Výsadba

Jsou s oblibou pěstovány v nádobách stojících v blízkosti kuchyně. Používáme nádoby od průměru 20 cm. Zemina má být kyprá a propustná. Nelze opomenout pravidelné hnojení a závlivku. Nejlépe ale rostou ve volné půdě. Po určitou dobu však mohou stát na kuchyňském okně nebo na jiném světlém místě. Přesto by ale měly v teplém ročním období přijít na čerstvý vzduch.

Hnojení

Časně zjara do záhonu bylinek lehce zapracujeme plné hnojivo v dávce uvedené na jeho obalu.

Zavlažování

Zavlažováním v období sucha podpoříme růst.

Zimní ochrana

Bylinky pěstované venku přikryjeme chvojím.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Kdo se chce od jara do podzimu těšit z nepřetržité řady květů, ten využije velkého množství cibulových a hlíznatých rostlin.

Cibuloviny rostou v každé půdě, nejlépe pak v kypré, obohacené o rašelinu a listovku. Půda však nepotřebuje hluboké zpracování. Cibuloviny také dobře kvetou v balkonových truhlících a jiných nádobách.

Sněženkami, talovíny, rannými krokusy, narcisy, ladoňkami atd. to začíná a pokračuje až k pozdním tulipánům v květnu. Téměř všechny na jaře kvetoucí cibuloviny se sází v říjnu až v první polovině listopadu, dokud není půda zamrzlá. Nikdy je však nesázíme jednotlivě, nýbrž v malých nebo větších skupinkách jednoho druhu či odrůdy.

Pro balkony sázíme na jaře kvetoucí cibuloviny do prostorných nádob jako jsou truhlíky, žlaby a kbelíky, umístíme je na místo chráněné před větrem a zabezpečíme dostatek vlhkosti. Nejsou vhodné příliš mělké mísy, které neposkytují rostlinám dostatečnou ochranu.

Doba výsadby

V létě a na podzim kvetoucí cibuloviny a hlízy, které se sází na jaře: kala, dosna, gladioly, frézie, montbrécie, jiriny, begonie, lilie.

Na podzim: tulipány, narcisy, hyacinty, Lilie bělostná, sněženky a také lilie.

Nabídka cibulovin respektuje dobu jejich výsadby.

Vzdálenost rostlin

Cibule sázíme pouze ve skupinkách.

Vzájemná vzdálenost jednotlivých cibulí odpovídá přibližně hloubce jejich výsadby.

Výsadba

Do jedné skupinky sázíme u velkokvětých

cibulovin i při nedostatku místa 5 - 15 ks, u drobnokvětých přiměřeně více. Cibule sázíme dvojnásobně tak hluboko, jak jsou vysoké, tzn. velké cibule (tulipány, hyacinty, narcisy) přijdou do hloubky 12 - 15 cm, malým cibulím (krokosům, ladoňkám, sněženkám) stačí hloubka 5 - 8 cm. Vzájemná vzdálenost jednotlivých cibulí uvnitř skupiny odpovídá přibližně hloubce jejich výsadby. Sázíme pomocí sázecí lopatky nebo sazeče cibulí. Vy-sazené cibuloviny vydatně zalijeme.

Pozor: špička cibule musí vždy směřovat nahoru.

V létě a na podzim kvetoucí cibuloviny a hlízy, které se sází jen na jaře jsou mečíky, frézie, montbrécie, jiřiny, begonie atd.

S ohledem na jejich choulostivost vůči mrazu, je sázíme – s výjimkou begonii (předpěstování doma) -poměrně pozdě, nejlépe až po “zmrzlých”, asi v polovině května. V teplejších polohách můžeme dát hlízy do země už v dubnu.

Zimní ochrana

V létě a na podzim kvetoucí cibuloviny a hlízy, které nejsou odolné vůči zimě se musí v pozdním podzimu vyjmout ze země. Jestliže listy zhnědly nebo zčernaly, odstříháme je.

Cibule a hlízy ponecháme v zemi tak dlouho, jak je to jen možné, aby řádně vyžrály. Koncem října je za suchého a slunného dne vyryjeme a necháme oschnout na suchém a mrazuprostém místě - nejlépe venku, aby k nim mohl proudit dostatek vzduchu. Pak je můžeme přezimovat ve sklepě při teplotě 5 - 8 °C.

Řez

Většina zimovzdorných cibulí a hlíz může zůstat v zemi po více let. Podmínkou ovšem je, že trpělivě vyčkáme na zežloutnutí olístění, čímž dáme po odkvětu cibulovinám možnost své olístění zatáhnout. Tyto žluté a hnědé listy se pak nechají vykrotit a nestojí v cestě ostatním rostlinám.

Abychom jim to umožnili, je výhodné naplá-novat cibuloviny k patám stromů nebo jako předsadbu u skupin keřů, protože např. na trávníku - pokud se ještě nezatáhly - jsou

překážkou při jeho sekání.

Pro cibuloviny je škodlivá tvorba semen, proto odkvetlé květy co nejdříve odstraníme.

Chceme-li však přece jen cibule (tulipány, narcisy, hyacinty) vyjmout ze země, počkáme až listy zavadnou a všechno odkvetlé odříz-neme. Přes léto se dobře očištěné cibule uloží v suchém a pokud možno chladném prostoru.

Hnojení

Jakmile se na jaře objeví výhony, přihnojíme organickým hnojivem.

Zavlažování

Mimo závlahy po výsadbě není žádná další nutná.

Ochrana rostlin

Cibule rádi požirají hraboši. Ochrana: vý-sadba cibulí ve speciálních sázecích košicích, které zabraňují hrabošům v přístupu k nim. Další speciální ochrana není nutná.

CIBULOVINY, KTERÉ NEJSOU ODOLNÉ VŮČI ZIMĚ A MUSÍ SE PROTO PŘED ZIMOU VYJ-MOUT:

Acidantera	Gladiolus callianthus
Alstemérie, Lilie Inků	Alstroemeria
Begonie	Begonia
Bělokvět	Polianthes tuberosa
Chocholatice	Eucomis
Dosna	Canna
Frézie	Freesia
Glorióza	Gloriosa rothschildiana
Ismene	Hymenocallis narcissiflora
Jiřiny	Dahlia
Kala, kornoutovka	Zantedeschia aethiopica
Kalokvět	Agapanthus (Rhizom)
Křín	Crinum powellii
Křížatka	Commelina
Liliputí gladioly	Gladiolus nanus
Mečíky	Gladiolus
Montbrécie	Crocasmia
Nerine	Nerine bowdenii
Nocenna jalapovitá	Mirabilis jalapa
Snědek	Ornithogalum
Sprekémie	Sprekelia formosissima
Valota, Letní amarylis	Vallota speciosa

CIBULOVINY, KTERÉ POTŘEBUJÍ ZIMNÍ OCHRANU:

Aronova hůl	Arum
Bledule letní	Leucojum aestivum
Česnek	Allium
Česnek Bulharův	Nectaroscordum siculum
Česnek Schubertův	Allium schubertii
Dvojostrnice	Incarvillea
Ipeion, Jarní hvězda	Ipeion uniflorum
Ixie	Ixia
Kosatec holandský	Iris Hollandica
Ladoník	Camassia
Orchidej	Bletilla striata
Pryskyřík	Ranunculus
Řebčík perský	Fritillaria persica
Sasanka plnokvětá	Anemone coronaria 'St. Brigid'
Sasanka velkokvětá	Anemone coronaria 'De Caen'
Šťavel	Oxalis
Zefírová květina	Habranthus robustus

ZIMOVZDORNÉ CIBULOVINY:

Bledule	Leucojum
Cikánská květina	Sparaxis
Hyacinty	Hyacinthus
Kandík	Erythronium
Konvalinka vonná	Convallaria majalis
Korálová kapka	Bessera elegans
Krokus	Crocus
Ladoňka sibiřská	Scilla sibirica
Ladoňka španělská	Scilla campanulata
Lesní zvonky	Hyacinthoides hispanica
Lilie	Lilium
Lilie bělostná	Lilium candidum
Lilichvostec úzkolistý	Eremurus stenophyllus
Modřeneček	Muscari
Modřeneček chocholatý	Muscari comosum
Narcis	Narcissus
Oměj	Aconitum napellus
Pivoňka	Paeonia
Puškinie	Puschkinia libanotica
Řebčík kostkovaný	Fritillaria meleagris
Řebčík královský	Fritillaria imperialis
Růžový česnek	Allium oreophilum
Sasanka půvabná	Anemone blanda

Šáter, Nevěstin závoj	Gypsophila
Sněženka	Galanthus
Šušarda	Liatris
Srdcovka	Dicentra spectabilis
Talovka	Eranthis
Topolovka	Alcea
Triteleia	Triteleia
Tulipán	Tulipa

Většina balkonových květin (muškáty, fuchsie atd.) je vyšlechtěna tak, aby se jim dobře dařilo i na poměrně malém životním prostoru, podobně jako se jiným rostlinám daří ve volné půdě. Tento omezený prostor v květinovém truhlíku proto musí být prvotřídní co do kvality a složení půdy. Ta má být kyprá, humózní a vázající vlhkost. Nejlepší je použít již hotové namíchané substráty.

Na zemině pro tyto květiny nešetříme, jen s nejlepší půdou dosáhneme požadovaného úspěchu!

Doba výsadby

polovina dubna až červen

Předpěstované balkonové květiny se někdy vysazují již časně. Za teplých dní se mohou umístit ven, ale musí se bezpodmínečně na noc uklízet.

Vzdálenost rostlin

Na 1 m truhlíku se počítá 6 - 8 rostlin (podle jejich velikosti).

Výsadba

Každý květinový truhlík má mít na dně nebo dole na přední straně podle své délky 2 - 4 otvory k odvádění přebytečné dešťové nebo zalévací vody. Tyto otvory zakryjeme hliněnými střepinami nebo úlomkou cihel, aby se

neucpaly kořeny nebo zeminou.

Čím je květinový truhlík větší, tím se v něm rostlinám lépe daří! Letní květiny sázíme do substrátu bez kontejneru a ihned je zalijeme. Truhlíky nenaplňujeme zeminou úplně, aby zůstal okraj pro zalévání.

Balkonové květiny většinou nejsou odolné vůči zimě, proto je vysazujeme relativně pozdě, tzn. až po posledních mrazech. Samozřejmě můžeme truhlíky a mísy osázet již dříve, ale venku je necháme až po „zmrzlých“.

Hnojení

Pro bohatství květů je nezbytné pravidelné hnojení. Dnes jsou k dispozici plná hnojiva, která se vmísí do zeminy a pomalu uvolňují rostlinám živiny.

Dodatečně se může, jakmile jsou rostliny v plném růstu, týdně přihnojovat speciálním tekutým hnojivem.

Pozor: nikdy nehnojíme na suchou zem, ale vždy předtím ji dobře zalijeme! Jestliže listy žloutnou, jedná se buď o hodně vody nebo nedostatek železa, který se dá rychle odstranit speciálním hnojivem.

Řez

Odstřiháváme odkvetlá květenství.

Zavlažování

Zavlažování neprovádíme schématicky, ale přizpůsobujeme je potřebám rostlin. Vhodné je před závlahou zeminu nakypřit, aby, pokud je zem oddělena od stěny truhlíku, voda vzniklou štěrbinou neodtékala.

Ochrana rostlin

Balkonové květiny nepotřebují speciální ochranu. Žloutnutí listů nebo lehčí napadení padlím souvisí nejčastěji s hnojením nebo zavlažováním.

Žluté listy znamenají buď příliš mnoho vody nebo souvisí s hnojením a značí nedostatek železa. Lehčí výskyt padlí je způsoben většinou nadbytkem vody.

Při případném výskytu mšic nebo molíc ošetříme rostliny vhodnými přípravky.

Rostliny do nádob, které nejsou odolné vůči zimě, jako kalokvět (Agapanthus), agave, andělská trumpetka (Datura), dračinec (Dracena), blahovičník (Eucalyptus), vavřík, myrta, oleandr, fíkovník (Ficus carica), palma, granátové jablko, rozmarýn, juka (Yucca) atd. jsou přes léto venku a většina z nich na opravdu slunném a teplém místě chráněném před větrem.

Jen aukuba (Aucuba) a fuchsie mají rády polostinné nebo stinné stanoviště.

Doba výsadby

Nejlepší doba pro výsadbu a přesazování je časné jaro.

Výsadba

Používáme dostatečně velké nádoby. Ve dně musí mít otvory a drenážní vrstvu, aby přebytečná voda mohla odtékat. Velikost nádoby musí být vždy ve správném poměru k velikosti rostlin. Téměř všem rostlinám se daří v hlinitohumózní zemině. Nejlepší je použít již hotové namíchané substráty.

Dobrá zemina pro výsadbu je sice dražší, ale jen s nejlepší půdou dosáhneme požadovaného úspěchu!

Hnojení

Nejlépe je použít hnojiva s dlouhodobým účinkem. Tato hnojiva dodávají účinné látky jen za dostatečně vysokých teplot a podle potřeby rostlin. Od dubna do začátku srpna můžeme dobře zakořeněné rostliny týdně přihnojovat tekutým hnojivem.

Po začátku srpna již nehnojíme, aby rostliny vstoupily do zimy plně vyvráté!

Řez

Před zazimováním výhony rostlin lehce zakrátíme. Jakmile přeneseme rostliny z míst-

nosti pro přezimování ven, silně je seřízíme do požadovaného tvaru. Řezu v létě se u většiny z nich vyvarujeme, neboť tímto řezem se ztrácí přirozená krása rostlin.

Zavlažování

Běžně se rostliny v nádobách zalévají jedenkrát denně.

Výjimkou jsou citrusy. Těm se daří lépe, ponecháme-li je poněkud sušší.

Zimní ochrana

Předpokladem pro správné přezimování nádobových rostlin je mrazuprostá, vzdušná a ne příliš tmavá místnost k přezimování, kde rostliny umístíme od října do dubna, v mrazy ohrožených oblastech až do května. Zaléváme je podle potřeby, bal rostliny nesmí ale v žádném případě vyschnout.

Čím tepleji je v místnosti pro přezimování, tím větší je spotřeba vody. Při přezimování v příliš teplé uzavřené místnosti mohou být rostliny napadeny štítenkami nebo mšicemi „vlnatkami“. V tomto případě je můžeme lehce postříkat vhodným přípravkem.

Ochrana rostlin

Hlavní příčinou chorob rostlin v nádobách je špatné stanoviště. Většinou příliš vlhké a příliš stinné.

Při napadení mšicemi nebo sviluškami použijeme proti nim vhodné postřikové přípravky. Podobně postupujeme při výskytu padlí na fuchsích. Případné další dotazy Vám rádi zodpovíme.

Jehličnany nebo okrasné keře v nádobách.

Doba výsadby

březen až květen, říjen až zámraz
rostliny v kontejnerech celoročně

Vzdálenost rostlin

Do nádob nebo koryt vysazujeme rostliny obvykle o něco hustěji než do volné půdy.

Výsadba

Používáme dostatečně velké nádoby. Čím větší objem zeminy je v nádobě k dispozici, tím lépe se rostliny vyvíjejí.

Příprava truhlíku k osázení:

V truhlíku musí být dostatečně velké otvory pro odtok přebytečné vody a na jeho dně 5 cm silná drenážní vrstva (např. hrubý šterk). Na tuto drenážní vrstvu položíme netkanou textilii (běžně používanou např. při pěstování zeleniny), aby se zemina nemohla smístit s drenážní vrstvou. Jako zeminu k sázení použijeme nejlépe hotový substrát pro květiny, který ještě smícháme s normální zahradní zeminou.

Hnojení

Hnojíme jednou na jaře plným hnojivem, které zapravíme do půdy. Rovněž můžeme rostliny týdně přihnojovat tekutým hnojivem.

S přihnojováním skončíme v polovině srpna.

Řez

Řez jednotlivých skupin rostlin je detailně popsán v příslušných kapitolách tohoto návodu.

Zavlažování

Rostliny na balkonech a terasách denně zaléváme, sucho je velkým nepřítelem této skupiny rostlin.

Zimní ochrana

Také v zimě, je-li tomu půda přístupná, musíme zalévat. Nejlépe ještě před zimou, nebo také když už noční teploty klesají pod bod mrazu, provedeme jednu pořádnou závlivku.

Tato zásada platí také pro všechny ostatní rostliny v nádobách, které přezimují venku! V mnohých případech škody během zimy nepůsobí mráz, ale chybějící vlhkost v nádobě. Mráz odnímá půdě vodu. Rovněž neškodí zakrytí chvojnám.

Ochrana rostlin

viz. kapitola Ochrana rostlin

Hnojení bychom neměli zneužívat k tomu, abychom jím rostliny podněcovali k nejvyššímu růstovému výkonu, ale mělo by sloužit k dosažení jejich harmonického růstu, popř. ke zvýšení jejich odolnosti vůči mrazu a suchu.

Protože každá zima je pro rostliny tvrdou zkouškou, existuje v přírodě koncem vegetačního období pravidelný mechanismus včasného ukončení růstu. Hnojením po polovině srpna můžeme tento postupný konec vegetace porušit. Rostliny pak přicházejí do zimy nevyzrálé.

Na druhé straně mají naše dřeviny a stromy celoročně určitou potřebu hnojení (dokonce i v zemi), kterou uspokojují svými kořeny.

Půda je nositelem i zásobárnou živin. Dobrá humózní půda zadržuje živiny jako houba. Písčitémi půdami vlivem deště projdou živiny jako sítem až do spodních vrstev zcela bez užítku!

Nejlépe je, používáme-li plná hnojiva s dlouhodobým účinkem. Existují dnes hnojiva, která jsou vybavena ochrannou vrstvou. Tato hnojiva disponují všemi důležitými živinami a stopovými prvky. Účinkují jen během vegetačního období a uvolňují živiny jen při vyšších teplotách, kdy to rostliny potřebují. Hnojivo se tak nevyplaví do spodních vod a rostliny jej úplně spotřebují.

HUMUS

vzniká rozpadem organických materiálů a je nejdůležitější součástí každé zahradní půdy až do hloubky 25 cm. Dobrá humózní půda se skládá z 1/3 minerálně-organických součástí, 1/3 vzduchu a zbylé 1/3 ze živin, půdní vody a půdních organismů. Jen poslední uvedené

mohou zpětně přeměňovat organickou substanci na látky, které jsou rostliny schopny přijímat. Mnohé zahrady strádají nedostatkem humusu. Pravidelným vysokým přísunem humusu pomocí kompostu nebo dobré rašeliny, která jej obsahuje, můžeme tento nedostatek odstranit a vytvořit tak předpoklad pro dobrý růst rostlin.

Hlavní živiny jsou:

Dusík: podporuje růst výhonů, poznáme jej na silně tmavém nebo nahnědle zeleném zbarvení listů. Nadměrné dávky vedou k tvorbě nevyzrálých pletiv a ke snížení obranyschopnosti rostliny vůči škůdcům a chorobám.

Fosfor: silně ovlivňuje tvorbu květů a proto je samozřejmě velmi významný zejména u všech rostlin pěstovaných pro plody. V pravidelně organicky hnojených a mulčovaných půdách je fosfor přítomen v dostatečném množství. Při dalším použití plných minerálních hnojiv hrozí nebezpečí jeho předávkování. To pak způsobuje chemické změny půdy, které vedou k vázání jiných živin.

Draslík: zpevňuje pletiva a zajišťuje tak potřebnou odolnost vůči zimě. Často se ho nedostává i v půdách dobře hnojených organickými hnojivy. V tomto případě použijeme jednosložkové hnojivo, výjimečně také v pozdním létě a časném podzimu. Přehnojení draslíkem vede k rychlému spálení kořenů a poškození listů.

Vápník: neutralizuje půdní kyselost a je proto nezbytný podle druhu půdy a zejména při vyšších dávkách humusu, např. ve formě rašeliny. Vápník podobně jako draslík upevňuje rostlinná pletiva, ale přispívá především společně s humusem k tvorbě drobtovité půdní struktury.

Stopové prvky: podobně jako může nedostatek vitamínů u člověka a zvířat vést k těžkým poškozením, může nedostatek tzv. stopových prvků, byť jen malý, vést u rostlin ke stejným důsledkům. Tento nedostatek neodstraníme většími dávkami normálně používaných hnojiv, naopak zde existuje nebezpečí jeho zesílení. Nedostatek stopových prvků tedy odstraníme pouze užitím speciálních hnojiv.

Některé stopové prvky a projevy jejich nedostatku:

Hořčík: je potřebný k tvorbě chlorofylu (listové zeleně). Nedostatek se projevuje načervenalým nebo nažloutlým zbarvením listů. Hořčík je obsažen v mnoha plných minerálních hnojivech.

Železo: rovněž železo je důležité pro tvorbu listové zeleně. Železo se chemicky váže s vápníkem a stává se tak pro rostliny nevstřebatelným. Jeho nedostatek se projevuje vadnutím listů, u kterých ovšem zůstává jejich žilnatina zelená. Častý je u rododendronů. Náprava: při vysokém obsahu vápníku vysoké dávky dobré rašeliny, při opravdovém nedostatku hnojení preparáty s obsahem železa.

LISTOVÝ OPAD

Les nepotřebuje žádné hnojení, naopak opadané listí zvyšuje samo rok od roku úrodnost půdy. Odstraňováním listí oslabujeme nebo, děje-li se to trvale, přerušujeme biologický oběh látek potřebný pro zdraví rostlin. Pálení listí je zlozvyk, mnohem lépe je jej zkompostovat.

Půdní organismy listí odbourávají a vzniklé následné produkty zásobují stopovými prvky. Vznikající humus je pak schopen podržet vysokou měrnou vlhkost. Proto je vhodné sypat listový spad mezi vysoké stromy a keře! Při promyšleném osázení nepoletuje opadané listí po zahradě.

Žížaly pak spojují vzniklé minerálie s humusem a obohacují ho dusíkem a vápníkem. Na těžkých a ulehých půdách je právě t v o r b a s vrchní humusové vrstvy předpokladem pro dobrý růst rostlin. Silná vrstva listí chrání především stálezelené rostliny před škodami suchem a mrazem.

Opadané listí nepatří do popelnice, ale pod výsadby dřevin.

ORGANICKÉ HNOJENÍ

Rostliny přijímají živiny zásadně jen v mi-

nerální formě, nikdy ne jako organickou substanci. Proto nelze nic namítat proti hnojení v minerální formě, obvykle označované jako „umělá hnojiva“. Rozhodující je harmonický a neměnný poměr živin a dostatek humusu v okruhu kořenů rostlin. Jestliže je tento poměr narušen nadměrnými a jednostrannými dávkami hnojiv - pro laika toto nebezpečí hrozí při používání minerálních hnojiv - vede pak toto hnojení k náchylnosti k chorobám, slabému růstu nebo dokonce ke spálení kořenů s jejich následným odumřením.

Při organickém hnojení přejímají půdní bakterie přeměnu organických hnojiv na živiny přijatelné pro rostliny. Dokonalost přírody spočívá v tom, že v biologicky neporušené půdě bakterie vždy přemění (při zohlednění teploty, vlhkosti a jiných faktorů) jen takové množství organického materiálu na živiny, které rostliny potřebují. Současně půdní bakterie živiny zadržují, tyto by se jinak vyplavily do spodních vrstev a vedly by zde ke zhutnění (betonizaci) půdy. Nadměrné minerální hnojení tedy vede k pustošení půdního povrchu a zasolování půd. Naproti tomu organické hnojení systematicky buduje úrodnost půdy, zlepšuje její dýchání, zvyšuje odolnost rostlin proti nemocem, snižuje náklady na ochranné prostředky a činí zahradu příznivější pro životní prostředí - např. zdravějším ovocem.

Po generace byly organickými hnojivy na zahradě chlévský hnůj a kompost. Chlévský hnůj se stal v současné době pro mnohé nedosažitelným a proto zásobování organickými hnojivy převzal průmysl hnojiv. Po přesných analýzách a za přidání určitých živin máme teď k dispozici pro dřeviny celou řadu průmyslově zpracovaných organických hnojiv. Čím méně laik rozumí půdě, tím více ho hnojení v organické formě chrání před chybami. Řídíme se vždy dávkováním uvedeným na obalu hnojiva! Bylo ověřeno dlouholetými zkušenostmi.

Živinami obohacená humusová hnojiva a rovněž i organická hnojiva můžeme zapracovat jak krátce před zimou, tak i před začátkem vegetace. Minerální hnojiva (tzv. „umělá“) bychom měli rozhodit jen v první polovině roku. Použití draslíku k podpoře vyzrávání, např. u růží, je účelné ještě v září.

Od 1. srpna - konec hnojení „umělými hnojivy“!

Dávky

Vždy je nejlépe hnojit podle půdních rozborů. Daleko častěji vznikají škody z přehnojení než z nedostatku živin! Je proto bezpodmínečně potřeba, abychom věnovali pozornost údajům výrobců na obalech hnojiv o jejich maximálních dávkách. Pravděpodobně i o něco nižší dávka povede ke stejnému úspěchu. Nejsou-li u některých hnojiv speciální údaje ke dřevinám, ale k zelenině a ovoci, budeme se orientovat na potřebu pro ovoce a nikdy ne na vyšší potřebu pro zeleninu. Přehnané dávky hnojiv omezují zdravý růst dřevin, především pak jejich odolnost vůči suchu a mrazu.

Cílem péče o půdu a jejího zpracování je podpora úrodnosti půdy a ne její ničení. Účelná opatření slouží ke zkyplení těžkých vazných půd a vytvoření humusu. (Boj proti plevelu sám o sobě není žádným opatřením pečujícím o půdu!)

Okopávání - kultivace

by se přinejmenším mezi dřevinami neměla stát samoúčelnou a kalendářem řízenou pracovní terapií "volným časem stresovaného" zahrádkáře, nýbrž slouží jen podle potřeby buď k potírání plevelu nebo k povrchovému nakypření půdy po vytvoření škraloupu (ne však po každém dešti).

U mladých výsadby má pravidelné protahování kultivátorem své opodstatnění. Kypření půdy pod staršími dřevinami však nepřináší žádná pozitiva, naopak dokonce může narušit strukturu povrchových kořenů.

Rytí

Nutnost podzimního rytí zahradní půdy je pozůstatkem z dob, v nichž práce na zahradě určovalo pěstování zeleniny. Pro dřeviny je rytí přínosem jen tehdy, jestliže se těžké a vazné půdy se současným zapracováním organického, málo zetlelého materiálu nakypří a provzdušní. Jen zřídka u lehkých půd s vyšší úrodností zlepšíme rytím jejich stav.

Obecně jsou místo rýče vhodnějším nástrojem rycí vidle. Hluboké rytí pod keří je zlozvyk. V nejbližším okolí rostlin (obzvláště mělce kořenicích) tak rytím zničíme pro růst velmi důležitou vrchní kořenovou oblast.

Mulčování

je, pokud možno, celoroční pokrytí půdy mulčovací kůrou, listím, posekanou trávou, kompostem nebo také zetlelým koňským či kravským hnojem.

Síla vrstvy mulče by neměla u zvláště jemného materiálu přesáhnout 5 cm. Při pozdějším zetlení můžeme znovu domulčovat. Těžké půdy zlepšujeme každoročním mělkým zarytím zbytků mulčování.

Mulčování mezi rostlinami vytváří příznivé půdní podmínky, zvyšuje obsah humusu, hnojí a udržuje vlhkost.

Chemický boj proti plevelům řeší při jeho správném použití určité dílčí problémy, ale jeho využití s sebou nese i některá úskalí.

Je to zejména skupina přípravků, která zabírá klíčení semen plevelů. Jejich použití může u některých rostlin vést k růstovým poruchám. Předávkování pak může působit škody po celá léta.

Druhou skupinou jsou přípravky působící přes list. Tyto přípravky můžeme používat pouze za bezvětří a musíme dbát, aby postřiková mlha nepřišla na rostliny, které mají být zachovány. Tímto způsobem budeme ošetřovat

zejména zaplevelené plochy určené k novému osázení. Po aplikaci vyčkáme dokud plevele neuhynou a pak teprve plochy přeryjeme. Při použití této metody si můžeme být téměř jisti, že především kořenové plevely, jako kopřiva a pýr, jsou zničeny.

Chránit své rostliny a udržet je zdravé je přáním každého milovníka zahrady. Chceme Vám zde ukázat, že je možné toho dosáhnout i přírodními biologickými prostředky.

PŘÍČINY NEMOCÍ A NAPADENÍ ŠKŮDCI MOHOU BÝT:

Chybné hnojení

Je zcela prokázáno, že nesprávné hnojení je příčinou mnoha chorob.

Tip: používejte pouze organická hnojiva, s nimiž mohou vzniknout jen malé chyby, poněvadž půdní bakterie a mikroorganismy toto hnojivo pro Vaše rostliny zpracují.

Pokud Vaše rostliny přes veškerou péči vykazují nedostatky, zřejmě jím chybí stopové prvky, které je třeba doplnit.

Nevhodné stanoviště

Každá rostlina je vázána na určité stanoviště. Na nepříznivém místě trpí i při nejlepší péči každá rostlina. Některé faktory se dají určitým způsobem změnit, jiné ne. Naši zahradníci jsou skuteční odborníci, kteří Vám v jednotlivých případech mohou poradit.

Nevhodné klima

Klimatické vlivy bychom neměli podceňovat. Některé rostliny jsou vázány na určitou stálou

relativní vlhkost, jiné zase potřebují k tvorbě květů nebo uzrání plodů určitou délku slunečního svitu.

Znečištění ovzduší

Rostliny v městských a průmyslových oblastech trpí obsahem nejrůznějších příměsí ve vzduchu. K ohrožení však dochází zpravidla až tehdy, připojí-li se ke znečištěnému ovzduší navíc špatné půdní poměry, nevhodné stanoviště a nebo chybné hnojení.

Sucho

Půdní sucho a škody jím způsobené se na rostlinách projevují různým způsobem. Nezdřevnatělé výhonky jsou skleslé – zde pomoci spočívá v okamžitém intenzivním zavlažení.

U zdřevnatělých výhonů, zejména u jehličnanů, ale i neopadavých listnáčů, se sucho projevuje jako pozdní škoda zhnědnutím jehličí a listů a jejich následným opadem. Stává-li se toto poškození již viditelným, je obvykle jen částečně napravitelné, mnohdy vůbec ne.

Vzdušné sucho

Vzdušné sucho je mimořádný, celé dny trvající pokles relativní vzdušné vlhkosti. Ve městech není tento jev nijak zvláštní. Způsobuje u rostlin, jejichž přirozeným stanovištěm jsou lesní okraje, nivy nebo na mlhy bohaté horské svahy, jejich svrstění, vadnutí a odumírání. Zde můžeme rostlinám pomoci déletrvajícím nasazením zavlažovače s jemnou tryskou.

Vedra

Intenzivní sluneční záření, zejména je-li zesíleno světlými zdi domů, skleněnými stěnami nebo uzavřenými polohami, může vést k tak vysokým teplotám na svrchní straně listů, že se listy vedrem částečně nebo úplně spálí.

Půdy bohatě zásobené humusem snižují nebezpečí veškerých škod způsobených suchem. Zavlažování ve večerních a nočních hodinách pro zvýšení půdní vlhkosti je k rostlinám šetrnější a lépe využívá vodu.

Trvalé zamokření

je nejčastěji následkem ztuhnutí spodních vrstev půdy. Vede nejen k odumírání kořenů,

ale také omezuje činnost půdních organismů a přívod živin jejich vyplavováním do podloží. Viditelné škody způsobené zamokřením se již málokdy povede odstranit. Poškození se projevuje náhlým zhnědnutím, začínajícím na vnějších a horních partiích rostlin.

Náprava: pravidelné prohlubování půdy vedoucí k narušení ztuhnutí (nejlepší řešení) nebo položení drenáže.

Na dno asi 40 cm hlubokého drenážního příkopu položíme děrovanou trubku z umělé hmoty. Na ni nasypeme asi 15 cm vrstvu hrubých oblázků (15/35 mm) a zahrneme normální zahradní zeminou.

BIOLOGICKÝ BOJ PROTI ŠKŮDCŮM A CHORO-BÁM

Nejprve zkuste Vašim rostlinám poskytnout správné prostředí, jelikož silné rostliny, které mají správné podmínky jsou méně náchylné k nemocem a mají méně škůdců.

Zalévejte správně: v případě potřeby jednou týdně 25 litrů/m², což odpovídá 20 – 30 mm dešťových srážek.

Při akutním nedostatku vody vytvoříme okolo rostliny závlahový okraj (mísu) a vícekrát rostlinu zavlažíme.

Hnojte správně: pokud chcete zajistit rostlinám správnou výživu, používejte plná organická hnojiva a pravidelně vápněte půdu.

Pro lepší růst a dobrý zdravotní stav rostlin použijte do zálivky, kterou aplikujete ke 46

kořenům, mykorrhizní houby. Celá rostlina pak bude mít tu nejlepší péči.

PŘÍRODNÍ LÉKÁRNA:

Existuje savý hmyz jako mšice, mery, pidikřisci, housenky a housenice.

Nejznámějším prostředkem je “mazlavé mýdlo”, které pomáhá hlavně proti mšicím. Dáváme jen 1 polévkovou lžičku na 3 – 5 litrů vody jinak by byl roztok příliš silný.

V obchodech je k dostání velký výběr biologických prostředků, které mají dobré účinky.

Především prostředek, který se jmenuje “Neem Azal”, je to masná emulze, jejíž účinná látka se získává z listů stromu Azadirachta indica.

Nezatěžuje prostředí ani lidi, ale je účinná proti škůdcům, kteří na něj nezískávají rezistenci a tak je Neem Azal vysoce účinný po mnoho let. Také odvary a výluhy z cibule, česneku a

různých bylin, jako je například přeslička rolní nebo kopřiva jsou prevencí a mají také léčebné účinky. Tyto si můžeme připravit sami, nebo zakoupit ve formě prášku v zahradních centrech.

Existuje také užitečný hmyz, který může být použit s maximální účinností proti savým škůdcům.

Další hmyz jako housenky a brouci se žíví plody, listy a kořeny a způsobují na rostlinách velké škody.

Proti housenkám a broukům jsou velmi účinné kmeny "Bacillus thuringiensis". V dobrém zahradnictví je k výběru značné množství prostředků na hmyz, které Vám pomohou chránit rostliny před nenasytnými nepřáteli.

Velice často je boj s plísňovými onemocněními, jako je padlí, strupovitost nebo plíseň na kořenech velmi úporný, a proto je lepší plísňovým onemocněním předcházet. Nejúčinnější je odvar z přesličky rolní smíchaný s kopřivovým čajem, používaný pravidelně na výhonky listů, který napadení padlím a strupovitostí

zabraňuje.

Při nové výsadbě se nejlépe rozhodněte pro takové rostliny, které jsou rezistentní proti houbovým chorobám.

Pokud budete mít dotazy ke speciálním škůdcům nebo chorobám, můžete využít poradenství našich odborníků prostřednictvím telefonu, nebo osobně v našem zahradním centru. Moji spolupracovníci a já Vám nabídneme poradenství a pomoc a těšíme se, že Vám pomůžeme dosáhnout biologické a zdravé zahrady.

Váš Josef Starkl

*Mnoho radosti
v zahradě!*

CZ

STARKL ZAHRADNÍK SPOL.S R.O.
KALABOUSEK 1661, 286 01 ČÁSLAV
TEL.: +420 327 314 982
FAX: +420 327 314 787
INFO@STARKL.COM
WWW.STARKL.COM